

WIRTUALNY
KATALOG GROBÓW
POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH
Z GMINY SUCHY LAS
I OKOLIC

IMIONA I NAZWISKA POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH Z TERENU GMINY SUCHY LAS I JEJ OKOLIC

(stan wiedzy z grudnia 2022 roku).

Dla ułatwienia, osoby znajdujące się w katalogu zapisano zieloną czcionką. Osoby, których zdjęć brak, a zwłaszcza ich grobów, zapisano czcionką czerwoną. Tych nadal szukamy. Przekazując zdjęcia (w wersji cyfrowej lub papierowej do Referatu Promocji Gminy), prosimy o podanie ich źródła oraz kogo, lub co one przedstawiają.

BIEDRUSKO

Ignacy Krygier
Franciszek Leczyk
Jan Marczak
Stefan Stański
Michał Szkudlarek
Franciszek Hałas

CHLUDOWO

Piotr Augustyniak
Józef Bartol
Wojciech Bieloch
Szczepan Borowczyk
Jan Buła
Jan Chudziński
Józef Drajer
Antoni Drajerczak
Bolesław Fijak
Jakub Garczyk
Antoni Gramsch
Teodor Gramsch
Jan Gryśka
Antoni Hałas
Bronisław Hnatkowski
Walenty Jagodziński
Józef Jankowski
Bonifacy Januszak
Józef Januszak
Stanisław Kaczmarek
Stanisław Kortus
Andrzej Kosicki
Wawrzyn Kosicki
Andrzej Kotus

Jan Kramer

Edmund Kubis
Jan Kubis
Józef Kurczewski
Andrzej Laurentowski
Józef Lembicz
Teodor Loczyński
Michał Łochyński
Franciszek Mazur
Antoni Michalski
Roman Mleczak
Wit Nowakowski
Franciszek Paczkowski
Józef Piechowiak
Stanisław Popiela
Jakub Rogalski
Stanisław Rok
Jan Rusinek
Franciszek Rutkowski
Stefan Szczepan Sklepik
Ludwik Słomiński
Teofil Sptawski
Józef Stachowiak
Tomasz Szymkowiak
Kazimierz Wieczorek
Teodor Wieczorek
Wojciech Zbierski
Antoni Ziemecki
Stanisław Zybala
Józef Żurek

CHOJNICA

Kazimierz Krenz
Stefan Krenz
Franciszek Kromolicki
Wacław Laitgeber
Wojciech Melosik
Jan Teska
Franciszek Wiese

GLINIENKO

Józef Peda

GLINNO

Jan Ławniczak
Franciszek Łuczak
Michał Mazurczak
Maciej Mazurek
Michał Pawlak
Wojciech Peczyński
Stanisław Skrzypczak
Aleksander Trynczek
Wincenty Zieliński

GOLECZEWO

Wincenty Fijak
Michał Goch
Kazimierz Gramza
Stanisław Gramza
Walenty Grześkowiak
Michał Hańczak
Wojciech Heppner
Józef Konarczyk
Walenty Konarczyk
Zygmunt Kostański
Walenty Kubiak
Kazimierz Macioszek
Piotr Polak
Wawrzyniec Rakowski
Bolesław Rewoliński
Józef Szynalski
Jan Tomaszewski
Stanisław Witczak
Wojciech Wojtkowiak

KNYSZYN

Ignacy Drewnik
Franciszek Wesotowski

ŁAGIEWNIKI

Jakub Michalak

MORASKO

Stefan Błażejowski
Walenty Grzędzielski
Wawrzyn Majchrzak
Leon Skórka
Józef Stachowiak
Jan Wieńć

NARAMOWICE

(od 1925 r. w granicach Poznania)

Franciszek Czajka
Jan Gąsiorek
Franciszek Guziński
Marcin Herkowiak
Mikołaj Huber
Andrzej Issmer
Franciszek Marciniak
Teodor Nowak
Andrzej Promiński

PIĄTKOWO

(od 1973 r. w granicach Poznania)

Józef Buda

Bronisław Dukat

Antoni Górny

Józef Jakubowski

Wiktor Kantorski

Józef Koch

Antoni Konieczny

Wawrzyn Kudliński

Wincenty Łaszewski

Walenty Napierała

Andrzej Olejniczak

Jan Pianowski

Józef Skoczyński

Józef Stefański

Wincenty Szaj

Jan Tęgi

Jan Tomczak

Wacław Turkiewicz

PSARSKIE

(od 1940 roku w granicach Poznania)

Józef Fabiś

Franciszek Lehman

Józef Lehman

Stanisław Maciaszyk

Ignacy Marciniak

Józef Marciniak

Józef Matuszak

Tadeusz Paczkowski

Franciszek Piechowiak

Wojciech Smierzchała

Jan Śmieszala

RADOJEWO

(od 1987 roku w granicach Poznania)

Franciszek Czapla

Michał Czapla

Andrzej Dziabas

Jan Larowski

Jan Przybylak

Marcin Kramer

Jan Skrzypczyk

Franciszek Szynkolewski

Michał Wieczorek

Stanisław Wujewski

SOBOTA

Michał Andrzejeszczak

Józef Frydrychowicz

Józef Galas

Władysław Kaczmarek

SUCHY LAS

Wojciech Białecki

Józef Bartkowski

Jan Chudziński

Teofil Chudziński

Stanisław Ciechanowski

Władysław Czipicki

Grzegorz Djaczenko

Franciszek Garstka

Andrzej Grott

Marcin Jaworski

Franciszek Krych

Jan Krzyżański

Stanisław Krzyżański

Jan Leitgeber

Władysław Linkowski

Jan Pawlak

Wincenty Raminiak

Józef Skoczyński

Stanisław Smyk

Franciszek Soiński

Bronisław Sołtysiak

Stanisław Sosiński

Aleksander Sowiński

Jan Spychała

Stanisław Stronka

Stefan Styperek

Ignacy Szalug

Andrzej Urbaniak

Antoni Wawrzyniak

Walenty Wawrzyniak

Franciszek Zieliński

Stanisław Zwolenkiewicz

STRZESZYN

(od 1940 roku w granicach Poznania)

Józef Czarnecki

Stanisław Czarnecki

Franciszek Maćkowiak

Walenty Ruta

STRZESZYNEK

(od 1940 roku w granicach Poznania)

Adam Markiewicz

Władysław Skowroński

Edward Stęsik

TWORKOWO

(obecnie nie istnieje)

Stanisław Białek

Jan Białek

UMULTOWO

(od 1987 roku w granicach Poznania)

Franciszek Magdziak

Jakub Wiecheć

ZIELĄTKOWO

Antoni Andrzejewski

Andrzej Dukat

Józef Gumny

Stefan Hermann

Franciszek Jankowiak

Adam Krzysztofiak

Stefan Nowicki

Kazimierz Polak

Jakub Stachowiak

Bolesław Sujak

Józef Tomaszewski

Franciszek Wichniarz

Antoni Weiss

Józef Weiss

Stefan Wysoczyński

ZŁOTKOWO

Stanisław Winiewicz

ZŁOTNIKI

Walenty Domik

Franciszek Herzog

Franciszek Lisiecki

Józef Lissowski

Ignacy Piechowiak

Józef Rewers

Andrzej Urbaniak

ŻYDOWO

Czesław Borysiak

Stefan Borysiak

Michał Lisiak

Władysław Rutkowski

Michał Skotarczak

Kazimierz Stepczyński

Stanisław Szeffler

Władysław Zastróżny

INNI POWSTAŃCY

ZWIĄZANI Z GMINĄ SUCHY LAS

Bronisław Bloch

Roman Chlebowski

Ludwik Cynarzewski

Paweł Draber

Leon Gawlak

Stefan Grabarek

Józef Gronowski

Jan Klaszczyński

Antoni Klimecki

Michał Kokot

Adam Krysztofiak

Kazimierz Meyer

Stanisław Miliński

Roman Nowacki

Marcin Nowicki

Józef Schmidt

Jan Sroka

Józef Stefański

ALFABETYCZNY SPIS NAZWISK

Andrzejeszczak	Michał	133	Kostański	Zygmunt	137
Andrzejewski	Antoni	12	Kotus	Andrzej	10
Białecki	Wojciech	91	Kramer	Marcin	79
Białek	Jan	22	Kramer	Jan	94
Białoszyński	Adam	31	Krenz	Kazimierz	70
Błażejewski	Stefan	46	Krenz	Stefan	73
Borysiak	Czesław	124	Kromolicki	Franciszek	80
Borysiak	Stefan	124	Krych	Franciszek	34
Bratkowski	Józef	39	Krygier	Ignacy	81
Buda	Józef	108	Krysztofiak	Adam	101
Chudziński	Teofil	48	Krzyżański	Jan	82
Chudziński	Jan	59	Kudliński	Wawrzyn	112
Chudziński	Jan	144	Leczyk	Franciszek	83
Ciechanowski	Stanisław	42	Lehmann	Józef	116
Czajka	Franciszek	99	Leitgeber	Wacław	56
Czarnecki	Józef	68	Leitgeber	Jan	103
Czarnecki	Stanisław	72	Linkowski	Władysław	49
Djaczenco	Grzegorz	36	Lisiecki	Franckiszek	125
Domik	Walenty	60	Lissowski	Józef	129
Draber	Paweł	140	ławniczak	Jan	104
Drewnik	Ignacy	76	Maciaszyk	Stanisław	32
Dukat	Andrzej	143	Macioszek	Kazimierz	132
Fabiś	Józef	127	Maćkowiak	Franciszek	67
Frydrychowicz	Józef	128	Magdziak	Franciszek	95
Galas	Józef	30	Marciniak	Ignacy	126
Goch	Michał	77	Mazur	Franciszek	61
Grabarek	Stefan	139	Meyer	Kazimierz	54
Gramsch	Antoni	13	Michalski	Antoni	84
Gramsch	Teodor	25	Mleczak	Roman	17
Grott	Andrzej	119	Nowakowski	Wit	20
Gumny	Józef	146	Olejniczak	Andrzej	98
Heppner	Wojciech	135	Paczkowski	Franciszek	15
Herman	Stefan	145	Paczkowski	Tadeusz	74
Herzog	Franciszek	66	Paczkowski	Tadeusz	85
Jakubowski	Józef	69	Pawlak	Jan	37
Jankowski	Józef	15	Peda	Józef	130
Kaczmarek	Stanisław	18	Pianowski	Jan	105
Kaczmarek	Władysław	114	Piechowiak	Józef	16
Kantorski	Wiktor	113	Piechowiak	Ignacy	29
Klaszczyński	Jan	51	Pieczyński	Wojciech	86
Klimecki	Antoni	58	Promiński	Andrzej	64
Koch	Józef	109	Raminiak	Wincenty	75
Kokot	Michał	134	Rewers	Józef	40
Kortus	Stanisław	78	Rusinek	Jan	14
Kosicki	Wawrzyn	19	Schmidt	Józef	41

ALFABETYCZNY SPIS NAZWISK

Sklepik	Stefan Szczepan	87
Skotarczak	Michał	71
Skrzypczak	Stanisław	117
Skrzypczyk	Jan	38
Sołtysiak	Bronisław	141
Sosiński	Stanisław	43
Sowiński	Aleksander	88
Spychała	Jan	120
Stefański	Józef	110
Stęsik	Edward	65
Stronka	Stanisław	44
Styperek	Stefan	47
Szalug	Ignacy	102
Szynalski	Józef	131
Teska	Jan	148
Tęgi	Jan	106
Tomaszewski	Józef	23
Tomaszewski	Józef	92
Tomczak	Jan	107
Turkiewicz	Wacław	111
Urbaniak	Andrzej	27
Urbaniak	Andrzej	11
Wesołowski	Franciszek	62
Wiecheć	Jakub	96
Wieńć	Jan	53
Wiese	Franciszek	89
Wojtkowiak	Wojciech	136
Zastróżny	Szczepan	122
Zbierski	Wojciech	21
Zieliński	Franciszek	35
Zwolenkiewicz	Stanisław	45
Zybała	Stanisław	24

O KATALOGU

„Wirtualny katalog grobów powstańców wielkopolskich z gminy Suchy Las i okolic” łączy w sobie historię ze współczesnością. Poprzez zawartość odwołuje się do powstańców wielkopolskich i ich czynu zbrojnego, a poprzez nowoczesną formę i wirtualny charakter – spełnia oczekiwania współczesnego odbiorcy, który częściej surfuje w Internecie, niż korzysta z tradycyjnych (papierowych) nośników informacji.

Katalog podzielony jest na cmentarze lub miejscowości, w których się znajdują. Do każdego z nich przypisane są nazwiska powstańców wielkopolskich na nim pochowanych. W dalszej kolejności są biogramy powstańców, ich fotografie oraz zdjęcia grobów.

Niniejszy projekt ma charakter rozwojowy i jest otwarty na kolejne modyfikacje. Liczymy na członków powstańczych rodzin, którzy zechcą udostępnić informacje o miejscu pochówku, zdjęcie powstańca i jego grobu. W ten sposób będzie się rozrastała wirtualna baza danych o powstańcach wielkopolskich z terenu gminy Suchy Las i jej okolic.

Dzięki tej publikacji – za pośrednictwem Internetu, każdy (zwłaszcza członkowie rodzin powstańców mieszkający daleko od cmentarzy lub za granicą), będą mogli wirtualnie odwiedzać groby swoich bliskich. Dla ludzi niespokrewnionych z powstańcami, to źródło wiedzy, świadectwo pamięci i przydatne narzędzie do kultywowania pamięci o powstańcach wielkopolskich.

Niniejszy katalog jest efektem wspólnego działania władz lokalnych i ludzi z różnych środowisk i organizacji. Powstał z potrzeby utworzenia ujednoczonej bazy danych o powstańcach wielkopolskich z terenu gminy Suchy Las i okolic, a zwłaszcza udokumentowania ich miejsc pochówku.

Pomysłodawcą i wykonawcą pierwotnej formy katalogu oraz autorem tekstów jest Ryszard Chruszczewski – historyk i nauczyciel w Szkole Podstawowej nr 1 im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie.

Autorem większości zdjęć powstańczych grobów i współtwórcą katalogu jest Tomasz Dropikowski – uczestnik akcji kibiców Lecha Poznań - „Wiara Powstańcom” - corocznej zbiórki na renowację zniszczonych powstańczych mogił oraz popularyzator pamięci o powstaniu i jego bohaterach.

Zasługą Referatu Promocji Gminy Suchy Las jest dopracowanie graficzne projektu, umieszczenie na stronie www gminy Suchy Las i udostępnienie zawartych w nim informacji społeczeństwu.

Wolą autorów jest żeby administratorem Katalogu była gmina Suchy Las.

Dziękujemy wszystkim, którzy już dziś udostępniili zdjęcia powstańców lub ich grobów do realizacji tego projektu. Jednocześnie zachęcamy członków powstańczych rodzin do włączenia się w uzupełnianie informacji katalogowych.

Ryszard Chruszczewski
Tomasz Dropikowski

CHLUDOWO

Andrzej Kotus
Andrzej Urbaniak
Antoni Andrzejewski
Antoni Gramsch
Jan Rusinek
Józef Jankowski i Franciszek Paczkowski
Józef Piechowiak
Roman Mleczak
Stanisław Kaczmarek
Wawrzyn Kosicki
Wit Nowakowski
Wojciech Zbierski
Jan Białek
Józef Tomaszewski
Stanisław Zybała
Teodor Gramsch

Andrzej Kotus

Urodził się 30 września 1892 roku w Przeclawiu. Przed zgłoszeniem się do oddziału powstańczego w Obornikach był żołnierzem armii niemieckiej. W Powstaniu Wielkopolskim walczył o wyzwolenie Czarnkowa. W 1921 roku otrzymał poniemieckie gospodarstwo rolne w Chludowie. Zmarł 26 stycznia 1966 roku w Chludowie i tam został pochowany.

◀ GRÓB ANDRZEJA KOTUSA

Andrzej Urbaniak

Urodził się 25 listopada 1895 roku w Trzciance (pomiędzy Lwówkiem a Opalenicą), powiat nowotomyski. Do 3 maja 1915 roku odbywał praktykę u leśniczego w Porążynie. Tego dnia został wcielony do armii niemieckiej. Skierowano go do Jeleniej Góry do 15. Batalionu Strzelców. Po sześciotygodniowym przeszkoleniu trafił na front do Serbii. W styczniu 1916 roku został przeniesiony na front do Francji, pod Verdun, gdzie awansował na podoficera. 15 maja 1916 roku został ciężko ranny. Po wyleczeniu uznano go za niezdolnego do walki i przydzielono do ćwiczenia rekrutów w Belgii, gdzie przebywał do zakończenia I wojny światowej. Wracając do Polski, 26 grudnia 1918 roku zatrzymał się w Poznaniu. Przyłączył się do oddziału powstańczego i został dowódcą warty na tamtejszym Dworcu Głównym. 27 grudnia 1918 roku, gdy w mieście wybuchła strzelanina, wraz ze swoim patrolom rozbroił oddział niemiecki. 28 grudnia 1918 roku uzyskał zgodę porucznika Langego na wyjazd do Opalenicy w celu utworzenia tam oddziału powstańczego. Już dzień później, wraz z Edmundem Klemczakiem, zaczęli organizować kompanię opalenicką, której początkowy skład wynosił 80 ludzi. 1 stycznia 1919 roku oddział Urbaniaka opanował wszystkie ważne urzędy i miejsca w Opalenicy. 6 stycznia 1919 roku kompania opalenicka zdobyła majątek Porążyn, a następnie zajęła bez walki Nowy Tomyśl. Następnie skierowano ją do Zbąszynia. W Chrośnicy kompania podzielona została na trzy plutony. Jednym z nich dowodził Andrzej Urbaniak. Jego zadaniem było zajęcie Nowego Dworu, co się powiodło. Pozostałe dwa plutony miały zdobyć Zbąszyń, jednak ich atak z 7 stycznia 1919 roku nie zakończył się sukcesem. 11 stycznia 1919 roku, na rozkaz dowódcy kompanii opalenickiej Edmunda Klemczaka, Andrzej Urbaniak ze swoim plutonem udał się pod Łomnicę, aby wesprzeć kompanię poznańską. Niemieckie oddziały po zaatakowaniu ich od strony Międzychodu uciekły, jednak ponowny atak na Zbąszyń nie powiódł się. Kompania opalenicka odzyskała Nową Wieś, którą Niemcy ostrzeliwali ogniem artylerii. 12 stycznia 1919 roku Niemcy przygotowali atak w sile dwóch batalionów. Pluton Andrzeja Urbaniaka wycofał się z zajmowanych pozycji, by zaatakować Niemców od tyłu. Na skraju lasu powstańcy otworzyli do nich ogień, zmuszając do ucieczki w kierunku

szosy Babimost – Zbąszyń. W lesie zdobyli niemieckie wozy z bronią (karabinami ręcznymi i maszynowymi). W walkach pod Zbąszyniem zginęło 38 powstańców. Po zakończeniu powstania Andrzej Urbaniak pozostał w wojsku i służył jako żołnierz zawodowy w 7. Pułku Strzelców Wielkopolskich do 1929 roku. Wtedy został przeniesiony do pracy w kolejnictwie, gdzie pracował na stanowisku toromistrza do emerytury. 23 lutego 1921 roku odznaczony został Krzyżem Walecznych. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1048 z dnia 17 grudnia 1958 roku odznaczono go Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. 22 grudnia 1966 roku przyznano mu Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 23 lipca 1984 roku w Złotnikach i pochowany został na cmentarzu w Chludowie.

URBANIAK ANDRZEJ

Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB ANDRZEJA URBANIAKA ▲

Antoni Andrzejewski

Urodził się 16 kwietnia 1899 roku. Był rolnikiem w Zielątkowie. Nie udało się jednoznacznie potwierdzić jego udziału w Powstaniu Wielkopolskim. Wiadomo natomiast, że był hallerczykiem, a później, w czasie wojny polsko-bolszewickiej, bombardierem w 28. Pułku Artylerii Lekkiej. Prawdopodobnie za zniszczenie rosyjskiego pociągu pancernego został odznaczony Orderem Virtuti Militari V klasy. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20269. Zmarł w 1984 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym w Chludowie.

◀ GRÓB ANTONIEGO ANDRZEJEWSKIEGO I JANINY ANDRZEJEWSKIEJ

Antoni Gramsch

Urodził się 7 grudnia 1900 roku w Maniewie, powiat obornicki. Przed wybuchem powstania znajdował się w Belgii, gdzie walczył w wojsku niemieckim w 5. Pułku Strzelców Jeleniogórskich. Po zakończeniu działań wojennych, pod koniec listopada 1918 roku wrócił do domu. 15 grudnia 1918 roku zgłosił się do oddziału Jana Klaszczyńskiego w Biedrusku i walczył o wyzwolenie tej miejscowości. Między 15 a 20 stycznia 1919 roku przydzielono go do 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich. Po zakończeniu Powstania Wielkopolskiego pozostał w wojsku w stopniu starszego szeregowego. W wojnie polsko-bolszewickiej walczył pod Lwowem i Ralkami na Białorusi. Był dwa razy ranny. W latach 1922–1928 jako inwalida wojenny przebywał pod opieką rodziny. W 1928 roku objął agencję pocztową w Wargowie. Od 1931 do 1932 roku pracował na poczcie w Poznaniu. W 1932 roku ożenił się z Pelagią Pers. Od tego czasu, z powodu ciężkiego reumatyzmu nabytego w czasie wojny, nie pracował zawodowo, aż do okupacji hitlerowskiej. W latach 1939–1944 (z przerwami) pracował w Biedrusku. W międzyczasie został skierowany z żoną przez Gestapo do ciężkiej pracy na lotnisku w Bednarach. Zwolniono go stamtąd z powodu niezdolności do pracy. Po wojnie, w 1947 roku, pracował w Poznaniu, w firmie Wiepofama, z której zwolniono go z powodu niezdolności do pracy zarobkowej. Wtedy też przeszedł na emeryturę. Za zasługi w czasie wojny i wieloletnią służbę wojskową odznaczony był Medalem Niepodległości, Odznaką Honorową „Orleńską”, przyznawaną za udział w walkach o Lwów, oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1048 z dnia 17 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Antoni Gramsch zmarł 19 listopada 1984 roku w Chłudowie i tam został pochowany.

GRAMSCH ANTONI

Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

Jan Rusinek

Urodził się 16 marca 1901, a zmarł 8 listopada 1952 roku. Nie udało się ustalić, gdzie walczył. Pochowany został na cmentarzu w Chludowie.

◀ GRÓB JANA RUSINKA

Franciszek Paczkowski

Żył w latach 1895–1932. Jest pochowany na cmentarzu parafialnym w Chludowie. Był uczestnikiem Powstania Wielkopolskiego, choć jak dotąd nie udało się potwierdzić, gdzie dokładnie walczył. Po jego zakończeniu wstąpił do wojska i służył w 68. Pułku Piechoty. Uczestniczył w walkach wojny polsko-bolszewickiej. Miał stopień sierżanta. Za wykazane męstwo został odznaczony srebrnym krzyżem Orderu Virtuti Militari V klasy.

Józef Jankowski

Urodził się 10 marca 1886 roku w Murowanej Goślinie. W Powstaniu Wielkopolskim brał udział od 28 grudnia 1918 do 15 lutego 1919 roku. Uczestniczył w walkach w Biedrusku i Chojnicy. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20262. Uchwałą Rady Państwa nr 0/216 z dnia 14 czerwca 1961 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Józef Jankowski zmarł 18 lutego 1967 roku w Chludowie i tam został pochowany.

◀ GRÓB FRANCISZKA PACZKOWSKIEGO
I JÓZEFA JANKOWSKIEGO

Józef Piechowiak

Urodził się 10 listopada 1895 roku w Markowicach. Po wybuchu powstania zgłosił się do oddziału w Środzie Wielkopolskiej. Walczył o Kcynię, Czarnków i Szubin. Został odznaczony Krzyżem Walecznych. W 1936 roku był członkiem Związku Powstańców Wielkopolskich, Koło Chludowo. Uchwałą Rady Państwa nr 0/933 z dnia 17 listopada 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 14 grudnia 1964 roku w Chludowie i spoczywa na tamtejszym cmentarzu.

◀ GRÓB JÓZEFA PIECHOWIAKA

Roman Mleczak

Urodził się w 1891 roku, w miejscowości Lubosz, w powiecie międzychodzkiem. Jego rodzicami byli Mateusz Mleczak i Marianna Pacholska. Podobnie jak rodzice, był rolnikiem. W czasie I wojny światowej walczył w szeregach armii niemieckiej. Po zawarciu rozejmu w Compiègne, w 1918 roku, był przetrzymywany w obozie jenieckim, z którego uciekł. Gdy wybuchło Powstanie Wielkopolskie 1918 – 1919, przyłączył się do oddziału powstańczego w Pniewach. Następnie, w szeregach Armii Wielkopolskiej walczył w wojnie polsko – bolszewickiej. Z wojska odszedł po zamachu majowym Józefa Piłsudskiego, w 1926 roku, w stopniu sierżanta. W okresie II wojny światowej pracował jako nocny stróż w Chludowie. Wykorzystując specyfikę tej pracy, przekazywał polskim rolnikom zasłyszane od Niemców informacje o planach ich wysiedlenia, w celu umożliwienia im lepszego przygotowania się i uniknięcia zaskoczenia. Zmarł w 1968 roku w Chludowie i spoczywa na tamtejszym cmentarzu parafialnym.

◀ GRÓB ROMANA MLECZAKA

Stanisław Kaczmarek

Urodził się 2 listopada 1903 roku w miejscowości Wielka Wieś, gmina Buk. Po ukończeniu czterech klas szkoły podstawowej rozpoczął naukę w zawodzie krawca. 28 grudnia 1918 roku jako ochotnik wstąpił do kompanii bukowieckiej i w jej szeregach walczył pod Zbąszyniem i Międzyzgodem. 16 marca 1919 roku zakończył służbę. Do 1939 roku pracował jako krawiec w Wielkiej Wsi. W okresie okupacji hitlerowskiej został wywieziony na przymusowe roboty do III Rzeszy, gdzie pracował przy naprawie taboru kolejowego. Po zakończeniu II wojny światowej wrócił do Buku, gdzie do 1970 roku pracował w Miejskim Zakładzie Oczyszczania Miasta. Od 28 września 1989 roku był członkiem Związku Kombatantów Rzeczypospolitej i Byłych Więźniów Politycznych, Koło w Suchym Lesie. Postanowieniem Prezydenta RP nr 0/923 z dnia 23 października 1991 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 19 listopada 1978 roku i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Chludowie.

◀ GRÓB STANISŁAWA KACZMARKA

Wawrzyn Kosicki

Urodził się 29 lipca 1895 roku w Poznaniu, a zmarł 6 czerwca 1968 roku w Chludowie, gdzie został pochowany. Był uczestnikiem Powstania Wielkopolskiego, ale nie udało się dotąd potwierdzić, gdzie walczył.

◀ GRÓB WAWRZYNA KOSICKIEGO

Wit Nowakowski

Urodził się 12 czerwca 1896 roku w Elizewie koło Szubina. Od 17 roku życia służył w wojsku. Po kapitulacji Niemiec wrócił do domu. W dniu 24 grudnia 1918 roku wstąpił do oddziału powstańczego w Wągrowcu i pełnił służbę w artylerii. Uczestniczył w walkach o: Chodzież, Margonin, Szamocin, Chojnę, Smogulec, Nakło, Szubin, Rynarzewo, Białe Błota i Bydgoszcz. Po zakończeniu powstania pozostał w wojsku, pełniąc dalszą służbę. Zmarł 8 lutego 1968 roku w Chłudowie i tam został pochowany.

◀ GRÓB WITA NOWAKOWSKIEGO

Wojciech Zbierski

Urodził się 3 kwietnia 1887 roku w Koralewie. W czasie I wojny światowej walczył na froncie zachodnim pod Verdun. Po dezercji z armii niemieckiej, 25 grudnia 1918 roku wstąpił na ochotnika do 4. kompanii Służby Straży i Bezpieczeństwa w Poznaniu. Jego dowódcą był Adam Białoszyński. W czasie Powstania Wielkopolskiego prawdopodobnie walczył na terenie Poznania. 18 lutego 1919 roku został zwolniony ze służby. 30 czerwca 1920 roku ponownie jako ochotnik walczył w obronie ojczyzny w wojnie polsko-bolszewickiej, tym razem w 14. Wielkopolskim Pułku Artylerii Lekkiej. 5 sierpnia 1920 roku przeniesiono go do 3. Batalionu 214. Ochotniczego Wielkopolskiego Pułku Artylerii Polowej. 1 października 1920 roku Wojciech Zbierski został przeniesiony do rezerwy. Zmarł 8 lipca 1964 roku w Chludowie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu parafialnym.

Grób Wojciecha Zbierskiego

Marianna i Wojciech Zbierscy, Chludowo 1948.
Ze zbiorów pana Pawła Zbierskiego.

Pogrzeb Wojciecha Zbierskiego. Ze zbiorów pana Pawła Zbierskiego.

Jan Białek

Urodził się 19 września 1896 roku, a zmarł 14 czerwca 1957 roku. W aktach Archiwum Państwowego w Poznaniu figuruje na liście członków Związku Powstańców Wielkopolskich w Poznaniu, jako członek koła z Chłudowa.

◀ GRÓB JANA BIAŁKA

Józef Tomaszewski

W aktach Archiwum Państwowego w Poznaniu figuruje na liście członków Związku Powstańców Wielkopolskich w Poznaniu, jako członek koła z Chludowa. W okresie dwudziestolecia międzywojennego pracował w Chludowie na stanowisku kierownika szkoły. W czasie okupacji hitlerowskiej został aresztowany i wywieziony do obozu koncentracyjnego Gusen, gdzie zamordowano go. Możliwe, że był to odwet za udział w Powstaniu Wielkopolskim.

◀ GRÓB JÓZEFA TOMASZEWSKIEGO

Stanisław Zybała

◀ GRÓB STANISŁAWA ZYBAŁY

Teodor Gramsch

◀ GRÓB TEODORA GRAMSCHA

KIEKRZ

Andrzej Urbaniak
Ignacy Piechowiak
Józef Galas
Adam Białoszyński
Stanisław Maciaszyk

Andrzej Urbaniak

Andrzej Urbaniak urodził się 26 października 1892 roku w miejscowości Wilkowyja, powiat gnieźnieński. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Łopiennie, gdzie uczestniczył w strajku szkolnym w 1905 roku. W jego konsekwencji został przeniesiony do szkoły powszechnej w Kłecuku, którą ukończył. W latach 1908–1910 uczęszczał do szkoły handlowej w Gnieźnie. Następnie pracował jako magazynier w Poznaniu, w zakładzie, którego właścicielem był pan Kałamajski. W 1912 roku został wcielony do armii niemieckiej. Służbę odbywał w Poczdamie koło Berlina. W 1914 roku trafił na front zachodni, do Francji. Walczył nad Marną i pod Verdun. W 1916 roku dostał się do niewoli francuskiej. W listopadzie lub grudniu 1917 roku wstąpił do armii francusko-polskiej, którą później dowodził generał Haller. W 1918 roku ponownie trafił na front, gdzie walczył przeciwko Niemcom, ale pod przybranym nazwiskiem (Antoni Ulatowski). W tym samym roku został tłumaczem w misji alianckiej, z którą w grudniu 1918 roku przyjechał do Poznania, w którym pozostał. Brał udział w Powstaniu Wielkopolskim, walcząc w Poznaniu w rejonie ulic: Szylinga, Grunwaldzkiej i Bukowskiej (nazwy późniejsze). Następnie uczestniczył w walkach na Ławicy, pod Kcynią i Rynarzewem. Od 1921 roku pracował w PKP jako dyżurny ruchu w Janowcu Wielkopolskim. W latach 1936–1939 był zawiadowcą stacji w Złotnikach pod Poznaniem. Krótco przed wybuchem II wojny światowej władze polskie, z obawy przed atakami i prowokacjami ze strony mniejszości niemieckiej, wyposażyły załogi stacji kolejowych w broń palną. 2 września 1939 roku Andrzej Urbaniak, widząc walkę powietrzną, wziął karabin i pojechał rowerem w kierunku Złotkowa, gdzie spadł niemiecki samolot (zestrzelony przez podporucznika pilota Włodzimierza Gedymina). Na miejscu zdarzenia zatrzymał Niemca Heinricha, który próbował udzielić pomocy niemieckim lotnikom w ucieczce. Za udział w tym wydarzeniu był poszukiwany przez lokalnych Niemców i musiał uciekać. W podróż ze Złotnik wyruszył rowerem, prawdopodobnie 3 września 1939 roku (w tym czasie stacja w Złotnikach nadal funkcjonowała i była jeszcze w polskich rękach). Początkowo trafił na Śląsk, a następnie za Warszawę, z myślą przedostania się do Rumunii. Na krótko zatrzymał się we Lwowie, u hrabianki - pani Zofii Bukowskiej, która w tym czasie udzieliła pomocy wielu Polakom.

Jego przyjazd do Lwowa zbiegł się czasowo z agresją ZSRR na Polskę. Wtedy też został aresztowany przez NKWD. Zarzucono jemu nielegalne przebywanie we Lwowie, gdyż był zameldowany w Złotnikach. Tłumaczenie, że przebywa w odwiedzinach u rodziny nic nie pomogło. Wraz z kilkoma innymi uciekinierami i osobami udzielającymi pomocy, został zesłany za Ural do sowchozu o nazwie Krasny – około 550 km od Tobolska. Tam zimą pracował przy wycince drzew, a latem naprawiał obiekty w sowchozie i spławiał kłody rzeką Toboł. Zarówno praca, jak i jej warunki były bardzo ciężkie. Udało mu się przeżyć tylko dzięki dobroci paru Rosjanek, które pracując przy świniami i krowach, potajemnie dawały jemu resztki ziemniaków i mleka.

Po zawarciu układu Sikorski-Majski z 30 lipca 1941 roku, przywrócone zostały stosunki dyplomatyczne pomiędzy Polską a ZSRR. Zerwano je 17 września 1939 roku, gdy ZSRR przyłączył się do agresji III Rzeszy na nasz kraj,

URBANIAK ANDRZEJ

Fot. Ze zbiorów Pani Wandy Dolaty.

◀ GRÓB ANDRZEJA URBANIAKA ▶

Andrzej Urbaniak

w ramach realizacji postanowień paktu Ribbentrop-Mołotow z sierpnia 1939 roku. Celem układu Sikorski-Majski była współpraca obu państw w ramach koalicji antyhitlerowskiej. Ogłoszono amnestię dla polskich więźniów łagrów i zesłańców syberyjskich, aby stworzyć z nich polskie siły zbrojne w ZSRR, na czele których stanął generał Władysław Anders. Dzięki temu wydarzeniu, Andrzej Urbaniak zyskał możliwość wyboru: albo zostać i dalej pracować w Krasnym, albo zostać zwolnionym z sowchozu bez żadnego wynagrodzenia i żywności. Wraz z innym zesłańcem – maszynistą PKP z Tarnowskich Gór (z którym był aresztowany we Lwowie i pracował w sowchozie), dotarli do miejsca formowania armii generała Andersa. Poruszali się głównie pieszo lub pociągami (dzięki spotkaniom po drodze Rosjanom, od których wyżebrali kilka rubli na przejazd). W czasie tej tułaczki byli też w domach potomków polskich zesłańców z okresu powstania listopadowego i styczniowego.

W 1941 roku, w miejscowości Tockoje, Andrzej Urbaniak wstąpił do armii polskiej generała Andersa. Został tam wcielony do 11. Batalionu Saperów. Stamtąd przez Krasnowolsk i Morze Kaspijskie dotarł do Persji, i dalej przez Irak i Jordanię do Palestyny. Z Palestyny pojechał do Libii, a następnie do Egiptu. Tam przez 11 miesięcy przebywał w miejscowości Al-Kantara. W 1944 roku brał udział w inwazji na Włochy. Z portu w Aleksandrii, przez Morze Śródziemne, dotarł do Tarentu. Walczył pod Monte Cassino i Bolonią. Koniec wojny zastał go we Włoszech, pod Bolonią. Do Złotnika powrócił w mundurze 26 grudnia 1945 roku, w drugim dniu Świąt Bożego Narodzenia. Po powrocie do kraju codziennie musiał się meldować w Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego na ul. Kochanowskiego w Poznaniu. W tym czasie, w rządzonej przez komunistów Polsce, żołnierze walczący w czasie II wojny światowej na zachodzie, traktowani byli jak potencjalni szpiecy, często poddawani przesłuchaniom i brutalnym represjom.

W latach 1945–1947 pracował w Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Poznaniu, a następnie przeszedł na emeryturę.

Andrzej Urbaniak był wielokrotnie odznaczany. 2 lutego 1930 roku – Odznaką Honorową „Za Walkę o Szkołę Polską”. 10 maja 1930 roku – Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę Wojskową. 27 czerwca 1938 roku – Medalem Niepodległości. 19 grudnia 1938 roku – Brązowym Krzyżem Zasługi za zasługi na polu pracy społecznej. 17 grudnia 1945 roku – Odznaką Brytyjską. Uchwałą Rady Państwa nr 0/950 z dnia 30 lipca 1964 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. 12 października 1966 roku przyznano mu Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Andrzej Urbaniak zmarł 26 kwietnia 1969 roku i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Kiekrzu.

◀ ANDRZEJ URBANIAK Z JANEM REWERSEM.
W tle Stanisław Zwolenkiewicz (w okularach).
Fot. Ze zbiorów Pani Wandy Dolaty.

Ignacy Piechowiak

Urodził się 31 lipca 1898 roku w Wieszyńcu, powiat poznański. 28 grudnia 1918 roku zgłosił się do 1. kompanii poznańskiej. Jego dowódca nazywał się Majewski. Ignacy Piechowiak walczył na terenie Poznania w okolicy Bazaru i o Dworzec Główny. 6 stycznia 1919 roku brał udział w zdobyciu Ławicy. 10 stycznia 1919 roku walczył pod Kcynią, a następnie pod Szubinem. Po zakończeniu powstania nadal służył w wojsku, w 1. Pułku Artylerii Polowej w Poznaniu. W 1920 roku zakończył służbę wojskową i zamieszkał w Złotnikach. W 1945 roku wstąpił do oddziału Ochotniczej Milicji Obywatelskiej w Złotnikach i walczył z przedzierającymi się z Cytadeli Poznańskiej oddziałami niemieckimi. 10 kwietnia 1922 roku przyznano mu Odznakę Pamiątkową Wojsk Wielkopolskich. Uchwałą Rady Państwa nr 0/218 z dnia 14 czerwca 1965 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 6 lutego 1978 roku w Złotnikach i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Kiekrzu.

PIECHOWIAK IGNACY.

Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

Józef Galas

Urodził się 20 lutego 1895 roku w Sobocie, powiat poznański. W czasie Powstania Wielkopolskiego należał do kompanii szamotulskiej. Walczył pod Gulczem, Wieleniem, Czarnkowem, Gniewkowem oraz na odcinku toruńskim. Z wojska został zwolniony w stopniu szeregowca dnia 10 listopada 1920 roku. Uchwałą Rady Państwa nr 0/3 z dnia 9 stycznia 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 18 lipca 1979 roku i spoczywa na cmentarzu w Kiekrzu.

◀ GRÓB JÓZEFA GALASA

Adam Białoszyński

Urodził się 18 grudnia 1890 roku w Poznaniu. Do historii przeszedł jako organizator i dowódca IV Kompanii Marynarzy Powstańców Wielkopolskich, która wchodziła w skład batalionu Służby Straży i Bezpieczeństwa Marynarzy w Poznaniu. 27 grudnia 1918 roku IV Kompania zdobyła koszarę 47 pułku piechoty, następnie ostrzeliwała koszarę 6 pułku grenadierów, zdobyła Fort VII oraz opanowała dworzec główny w Poznaniu. 6 stycznia 1919 roku marynarze bosmana Adama Białoszyńskiego brali udział w zdobyciu lotniska Ławica.

Po zakończeniu akcji powstańczej w Poznaniu, Adam Białoszyński na czele kompanii marynarzy walczył pod Szubinem, Łabiszynem, Żninem i Rynarzewem. W trakcie walk pod Rynarzewem zdobyto pociąg pancerny, zginęło 15 marynarzy, a ich dowódca – Adam Białoszyński został ciężko ranny.

Po zakończeniu walk powstańczych i wyleczeniu ran, Adam Białoszyński awansował na stopień kapitana i został komendantem Dworca Głównego w Poznaniu. W maju 1919 roku został dowódcą III Batalionu w 73 Pułku Piechoty w Kępnie. Dowodząc nim, brał udział w trzecim powstaniu śląskim.

Po zakończeniu służby wojskowej w 1928 roku, zajmował się rolnictwem w gospodarstwie jego żony – Zofii z domu Jagodzińskiej w Psarskim (osada na terenie dawnej gminy Piątkowo, od 1940 roku w granicach Poznania).

W okresie okupacji niemieckiej, w 1940 roku, został wraz z rodziną wysiedlony do Chełmna, gdzie pracował w gospodarstwie rolnym. Następnie wysiedlono ich do Putowic i Ewusina. Wiosną 1945 roku powrócił do Psarskiego i zajmował się rolnictwem.

Zmarł 12 lipca 1949 roku w Psarskim (Poznań) i spoczywa na cmentarzu parafialnym w Kiekrzu.

Zobacz biogram Adama Białoszyńskiego autorstwa Janusza Karwata w: *Encyklopedia Powstania Wielkopolskiego 1918 – 1919* pod redakcją Janusza Karwata i Marka Rezlera, Poznań 2018, s. 41.

ADAM BIAŁOSZYŃSKI

Źródło: Wikipedia

◀ GRÓB ADAMA BIAŁOSZYŃSKIEGO

Stanisław Maciaszyk

Urodził się 12 kwietnia 1889 roku w miejscowości Psarskie. W Powstaniu Wielkopolskim walczył na terenie Poznania i o lotnisko Ławica. Następnie został przydzielony do tworzącego się 3. Pułku Lotniczego, w którym służył do 1922 roku. Uchwałą Rady Państwa nr 0/11 z dnia 25 stycznia 1968 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 20 marca 1975 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym w Kiekrzu.

Na podstawie informacji WTG „Gniazdo” umieszczonych na stronie powstancy-wielkopolscy.pl.
Zob. też w: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim*, Wydawnictwo eMPi², Poznań 2016.

◀ GRÓB STANISŁAWA MACIASZYKA

MORASKO

Franciszek Krych
Franciszek Zieliński
Grzegorz Djaczenko
Jan Pawlak
Jan Skrzypczyk
Józef Bratkowski
Józef Rewers
Józef Schmidt
Stanisław Ciechanowski
Stanisław Sosiński
Stanisław Stronka
Stanisław Zwolenkiewicz
Stefan Błażejowski
Stefan Styperek
Teofil Chudziński
Władysław Linkowski

Franciszek Krych

Urodził się 29 września 1901 roku w Suchym Lesie, powiat poznański. W latach 1915–1918 pracował w szpitalu jako pielęgniarz. 5 stycznia 1919 roku wstąpił do kompanii bukowskiej pod Zbąszyniem. Dowódcą jego oddziału był porucznik Lisiecki. Walczył pod Łomnicą, Zbąszyniem, Nowym Dworem, Przerzynami i Nową Wsią. Następnie był przeniesiony jako sanitariusz do kompanii poznańskiej, gdzie opatrywał rannych i przewoził ich na stację Chrośnica. W wojsku pozostał aż do 31 grudnia 1921 roku. W latach 1922–1930 pracował w Szpitalu Miejskim w Poznaniu. Potem, do 1939 roku, był agentem skupu. Od 1938 roku, gdy miejscowi Niemcy organizowali tajne zbiórki w celu prowadzenia działalności antypolskiej, Franciszek Krych organizował grupy młodzieży polskiej do „rozbijania” tych spotkań. W okresie okupacji hitlerowskiej został za te działania aresztowany przez Gestapo i osadzony w więzieniu przy ulicy Młyńskiej w Poznaniu. Po roku więzienia został zwolniony, ale z powodu prześladowań musiał się ukrywać (w Biedrusku i Poznaniu, gdzie pracował jako robotnik na budowach). W 1945 roku, po wyzwoleniu Suchego Lasu, zgłosił się do pracy jako sanitariusz w dziecięcym szpitalu polowym w Piątkowie. Następnie pracował w Szpitalu Wojskowym w Poznaniu, a później ponownie jako agent skupu aż do otrzymania renty. Był podporucznikiem rezerwy odznaczonym Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1047 z dnia 17 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 11 grudnia 1982 roku w Suchym Lesie i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Morasku.

KRYCH FRANCISZEK.

Fot. archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB FRANCISZKA KRYCHA ▲

Franciszek Zieliński

Urodził się 30 listopada 1898 roku w Suchym Lesie. Po ukończeniu szkoły powszechnej pracował w cegielni jako robotnik do 1916 roku. Wtedy powołany został do wojska niemieckiego, w którym służył do 1918 roku. Po wybuchu Powstania Wielkopolskiego walczył na odcinkach frontu pod: Czarnkowem, Ryczywołem, Chodzieżą, Piłą i nad Notecią. Po powstaniu wstąpił do regularnej armii polskiej, do 7. Pułku Piechoty. W służbie czynnej pozostał do 1921 roku w stopniu starszego strzelca. W cywilu ukończył Zawodową Szkołę Doksztalającą w zawodzie cieśli. W 1945 roku wstąpił do oddziału Ochotniczej Milicji Obywatelskiej w Suchym Lesie i brał udział w walkach i rozbrajaniu Niemców uciekających z Cytadeli Poznańskiej. Po wojnie nadal pracował jako cieśla aż do 1963 roku, gdy przeszedł na rentę. Był współzałożycielem sucholeskiego Koła ZBoWiD. Uchwałą Rady Państwa nr 0/933 z dnia 17 listopada 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 18 grudnia 1969 roku i spoczywa na cmentarzu na Morasku.

◀ GRÓB FRANCISZKA ZIELIŃSKIEGO

Grzegorz Djaczenko

Urodził się 16 września 1898 roku we wsi Gaj, powiat Równe. Był robotnikiem. W czasie I wojny światowej służył w wojsku niemieckim i był dwukrotnie ranny. Uczestniczył w walkach Powstania Wielkopolskiego. W 1920 roku, w trakcie wojny polsko-bolszewickiej, bronił Warszawy. Pod koniec II wojny światowej wstąpił do oddziału Ochotniczej Milicji Obywatelskiej. Pracował w szpitalu polowym w Piątkowie. 24 lutego 1945 roku zauważył uciekających z Cytadeli Poznańskiej przez las moraski koło żwirowni, w kierunku na Oborniki, Niemców. Okopani w lesie bronili się zaciekle. W trakcie tej walki Grzegorz Djaczenko poniósł śmierć. Pochowany został przed kaplicą w Suchym Lesie, a po późniejszej ekshumacji na cmentarzu w Morasku.

◀ GRÓB GRZEGORZA DJACZENKO

Jan Pawlak

Urodził się 24 grudnia 1902 roku w Gorzupi, powiat krotoszyński. Wraz z rodzicami mieszkał w Koźminie i uczęszczał do tamtejszego gimnazjum. Należał do konspiracyjnej grupy harcerzy, w której odbył przeszkolenie wojskowe. Po wybuchu Powstania Wielkopolskiego i złożeniu przysięgi walczył w szeregach 1. kompanii Batalionu Koźmińskiego pod Zdunami i Krotoszynem. Uchwałą Rady Państwa nr 0/956 z dnia 6 grudnia 1957 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 28 września 1971 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym na Morasku.

◀ GRÓB JANA PAWLAKA

Jan Skrzypczyk

Urodził się 28 maja 1900 roku w Skalkowie, powiat krotoszyński. W Powstaniu Wielkopolskim walczył pod Kcynią, Zbąszyniem i Szubinem. 18 kwietnia 1919 roku dostał przydział do 7. Dywizjonu Artylerii Konnej Wielkopolskiej, z którym walczył na froncie wojny polsko-bolszewickiej. Po wojnie wraz z 7. D.A.K. wrócił do Poznania i służył w nim (w łączności) do 15 kwietnia 1926 roku. Służbę wojskową zakończył w stopniu wachmistrza. Zamieszkał w okolicach Biedruska, gdzie miał gospodarstwo rolne. W 1939 roku został zmobilizowany i przebywał w ośrodkach zapasowych Wojska Polskiego na wschodzie naszego kraju. 18 września 1939 roku dostał się do niewoli sowieckiej. Na podstawie porozumienia sowiecko-niemieckiego (jako mieszkaniec Wielkopolski) został przekazany Niemcom. Osadzono go w Stalagu VIII A w Zgorzelcu. 31 marca 1945 roku został uwolniony. Osiedlił się w Radojewie, gdzie prowadził gospodarstwo rolne. Jan Skrzypczyk został odznaczony krzyżem Orderu Virtuti Militari (23 października 1920 roku) oraz Krzyżem Walecznych (23 lutego 1922 roku). Uchwałą Rady Państwa nr 0/258 z dnia 27 lutego 1976 roku odznaczono go Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 7 grudnia 1988 roku w Poznaniu i pochowany został na cmentarzu parafialnym na Morasku.

JAN SKRZYPCZYK
Fotografia z nagrobka

◀ GRÓB JANA SKRZYPCZYKA ▲

Józef Bratkowski

Urodził się 11 marca 1900 roku w Binkowie, powiat śremski. W 1918 roku został wcielony do wojska niemieckiego. Służył w Poznaniu na Wildzie, w koszarach 29. Pułku Saperów. Po zakończeniu I wojny światowej opuścił koszarę i powrócił do rodzinnej wsi – Robakowa. Pod wpływem agitacji Stanisława Celichowskiego wstąpił do rady żołnierskiej. 1 grudnia 1918 roku otrzymał broń i został przydzielony do oddziału z Gądek, należącego do I kompanii kórnickiej. Od 27 do 29 grudnia 1918 roku uczestniczył w walkach ulicznych w Poznaniu, a 30 i 31 grudnia 1918 roku walczył o Śrem. Następnie, w składzie II kompanii kórnickiej, w połowie stycznia 1919 roku walczył pod Lesznem, a od 1 lutego był na froncie pod Rawiczem. Kolejnym etapem powstańczej drogi Józefa Bratkowskiego był Ostrów Wielkopolski, gdzie zmieniono nazwę jego jednostki na IV kompanię kórnicką 11. Pułku Strzelców Wielkopolskich. Ostatnim ważnym wydarzeniem z okresu walk powstańczych, w którym uczestniczył, było przejście Kępna. Po Powstaniu Wielkopolskim, do 1921 roku, walczył na froncie wschodnim w wojnie polsko-bolszewickiej. Po jej zakończeniu powrócił do Robakowa i pracował na wsi. W 1923 roku wyjechał do Francji, z której po 11 latach pracy, w 1934 roku wrócił do Polski. Osiedlił się w Suchym Lesie, w którym nabył 4-hektarowe gospodarstwo rolne. W okresie okupacji hitlerowskiej wywieziono go z całą rodziną do obozu w Łodzi, a stamtąd wysiedlono na przymusowe roboty do Rzeszy. Po zakończeniu II wojny światowej powrócił do Suchego Lasu. Uchwałą Rady Państwa nr 0/933 z dnia 17 listopada 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 18 kwietnia 1979 roku i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Morasku.

BRATKOWSKI JÓZEF

Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie (górne zdjęcie)

Fot. Ze zbiorów Szkolnego Muzeum Regionalnego
w Suchym Lesie (dolne zdjęcie)

Józef Rewers

Urodził się 6 lutego 1900 roku w Goniczkach, powiat wrzesiński. Ukończył szkołę powszechną i kurs dla leśniczych. W armii niemieckiej służył od 14 czerwca do 10 grudnia 1918 roku. Wtedy też z niej zdezerterował i wkrótce przyłączył się do oddziału powstańczego. Walczył na odcinku frontu Wronki – Miały. Po zakończeniu Powstania Wielkopolskiego pozostał w wojsku jako żołnierz zawodowy w stopniu plutonowego i służył do 1926 roku. Był działaczem Związku Powstańców Wielkopolskich i jednym z fundatorów sztandaru Koła Sobota – Gołęczewo – Zielątkowo. Gdy wybuchła II wojna światowa został zmobilizowany i walczył w kampanii wrześniowej w bitwie nad Bzurą. W wyniku klęski wojsk polskich dostał się do niewoli i jako jeńiec wojenny został uwięziony w stalagu. Po wojnie powrócił do pracy w swoim zawodzie leśnika w nadleśnictwie Biedrusko. Należał do Polskiego Związku Pszczelarzy i lokalnego koła łowieckiego. Oprócz pszczelarstwa, z zamiłowania zajmował się hodowlą zwierząt – zwłaszcza kuropatw i bażantów, które wypuszczał na polach i w lasach Łągiewnik i Soboty. Uchwałą Rady Państwa nr 0/2 z dnia 9 stycznia 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 25 maja 1968 roku i pochowany został na cmentarzu w Morasku.

REWERS JÓZEF

Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB JÓZEFA REWERSA ▲

Józef Schmidt

Urodził się 15 lutego 1900 roku. W Powstaniu Wielkopolskim walczył pod Osieczną. Zmarł 11 kwietnia 1989 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym w Morasku.

◀ GRÓB JÓZEFA SCHMIDTA

Stanisław Ciechanowski

Urodził się 17 sierpnia 1897 roku w Inowrocławiu. W 1916 roku został wcielony do armii niemieckiej. Walczył we Francji pod Verdun i Cambrai, a następnie w Rumunii, we Włoszech, Bułgarii, Serbii i Belgii. Po zakończeniu wojny, 5 stycznia 1919 roku Stanisław Ciechanowski zgłosił się do oddziału powstańczego w Inowrocławiu. Był to 5. Pułk Strzelców Wielkopolskich pod dowództwem kapitana Wypijewskiego. Jednostka ta walczyła głównie na Kujawach. 11 stycznia 1919 roku uczestniczył w bitwie pod Złotnikami Kujawskimi, w czasie której wzięto do niewoli wielu Niemców i zdobyto dwa działa kalibru 75 mm. Następnie uczestniczył w bitwach pod Tarkowem, Gniewkowem, Brzozą koło Bydgoszczy i pod Witosławicami. Po zakończeniu powstania nadal pełnił służbę wojskową jako zawodowy podoficer. Służył w 7. Dywizjonie Artylerii Konnej na Sołaczcu w stopniu starszego sierżanta. Służbę wojskową zakończył 30 czerwca 1935 roku i przeszedł na emeryturę. Uchwałą Rady Państwa nr 0/974 z dnia 28 grudnia 1957 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Stanisław Ciechanowski zmarł 8 grudnia 1976 roku i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Morasku.

CIECHANOWSKI STANISŁAW
Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB STANISŁAWA CIECHANOWSKIEGO ▲

Stanisław Sosiński

Urodził się 13 kwietnia 1900 roku, a zmarł 4 lutego 1978 roku w Suchym Lesie. Był uczestnikiem Powstania Wielkopolskiego, ale nie udało się ustalić, gdzie walczył. Spoczywa na cmentarzu parafialnym w Morasku.

◀ GRÓB STANISŁAWA SOSIŃSKIEGO

Stanisław Stronka

Urodził się 25 kwietnia 1901 roku. Walczył w Poznaniu, pod Zbąszyniem i Czarnkowem. Zmarł 28 października 1962 roku i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Morasku.

◀ GRÓB STANISŁAWA STRONKA

Stanisław Zwolenkiewicz

Urodził się 21 kwietnia 1898 roku w Mięcierzynie, powiat zniński. W latach 1905–1908 jako uczeń brał udział w strajkach szkolnych. W 1916 roku został wcielony do armii niemieckiej i służył w piechocie. Szkolenie odbył w 9. Pułku Piechoty w Kołobrzegu, a następnie trafił na front zachodni, do Francji. Walczył tam o utrzymanie „Linii Zygfryda” – umocnień zbudowanych przez Niemców już w 1916 roku. Uczestniczył w bitwach pod Cambrai we Francji oraz pod Moorslede i Ostendą w Belgii. Pod koniec I wojny światowej stacjonował w Wilnie i uczestniczył w transporcie jeńców. 24 grudnia 1918 roku jego jednostka opuściła Wilno, kierując się przez Toruń do Berlina. W Toruniu udało mu się uciec, został jednak zatrzymany przez patrol niemieckiej żandarmerii jako dezerters na dworcu w Gnieźnie. Dzięki sprytności i szczęściu znowu udało mu się zbiec. Miał przy sobie pełne wyposażenie żołnierskie, w tym karabin i 80 naboji, co przydało mu się w czasie walk. Do oddziału powstańczego przystąpił w Rogowie i przez całe Powstanie Wielkopolskie walczył w kompanii rogowskiej pod dowództwem chorążego Mariana Dembowskiego. Był uczestnikiem bitew pod Zdziechową, Żninem, Łabiszynom, Rynarzewem i o Złotniki Kujawskie. W trakcie prowadzonych walk Stanisław Zwolenkiewicz dostał ciężkiego zapalenia płuc. Po wyleczeniu, nie mogąc odnaleźć swojego oddziału, zgłosił się w Poznaniu do Biura Werbunkowego przy ulicy Ratajczaka 2. Skierowano go do garnizonu w Biedrusku. Po zakończeniu powstania służył w Batalionie Garnizonowym w Poznaniu, a następnie został przeniesiony do Sztabu Dowódcy Frontu Wielkopolskiego – generała Józefa Dowbor-Muśnickiego. Był tam do roku 1920. Wtedy przeniesiono go do sztabu pułkownika Rybaka. W 1921 roku zakończył służbę wojskową. W latach 1921–1956 mieszkał w Poznaniu i pracował w spółce „Akwawit”, którą po II wojnie światowej przejął Państwowy Monopol Spirytusowy. Z Suchym Lasem był związany od 1937 roku, gdy kupił tam dwie morgi ziemi, a po wojnie wybudował dom (dawna ulica Poligonowa 1). W 1957 roku zamieszkał w Suchym Lesie na stałe. Stanisław Zwolenkiewicz jeszcze przed II wojną światową był komendantem Koła Powstańców Wielkopolskich im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu. Od 1945 roku należał do PPS, a po kongresie

zjednoczeniowym do PZPR. W 1957 roku był inicjatorem, jednym z założycieli i prezesem Koła ZBoWiD w Suchym Lesie. Za swoje zasługi był wielokrotnie nagradzany. W 1946 roku – Odznaką Grunwaldzką. Uchwałą Rady Państwa nr 0/955 z dnia 6 grudnia 1957 roku odznaczono go Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. 23 grudnia 1967 roku przyznano mu Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, a 9 maja 1969 roku Medal Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej. Zmarł 24 lutego 1994 roku w Poznaniu i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Morasku.

STANISŁAW ZWOLENKIEWICZ

Fot. Archiwum Szkoły Podstawowej nr 1 im. Wojciecha Bogusławskiego w Suchym Lesie

◀ GRÓB STANISŁAWA ZWOLENKIEWICZA ▶

Stefan Błażejowski

Urodził się w 1898 roku w powiecie średzkim. Od 1916 do 1918 roku służył w armii niemieckiej. Był uczestnikiem Powstania Wielkopolskiego. W trakcie wojny polsko-bolszewickiej walczył pod Kijowem, a następnie pod Warszawą. W 1923 roku został zwolniony z wojska i przybył do Moraska. Z zawodu był szewcem. Po wkroczeniu wojsk radzieckich na tereny okalające Poznań wstąpił do oddziału Ochotniczej Milicji Obywatelskiej w Morasku. Zginął 23 lutego 1945 roku w trakcie walk z oddziałami niemieckimi w lesie pod Glinnem i spoczywa na cmentarzu w Morasku.

Dzięki zbiórce pieniędzy przeprowadzonej przez „Wiarę Powstańcom”, dokonano renowacji pomnika powstańca wielkopolskiego Stefana Błażejowskiego.

◀ GRÓB STEFANA BŁAŻEJOWSKIEGO

Stefan Styperek

Urodził się 22 sierpnia 1897 roku. W Powstaniu Wielkopolskim walczył w Poznaniu i pod Rawiczem. Miał stopień podporucznika. Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Uchwałą Rady Państwa nr 0/3 z dnia 9 stycznia 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 17 sierpnia 1979 roku i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Morasku.

STYPEREK STEFAN

Fot. archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB STEFANA STYPERKA ▲

Teofil Chudziński

Urodził się 23 marca 1902 roku w Suchym Lesie, powiat poznański, gdzie ukończył szkołę powszechną. Pracował w Niemczech, a następnie w zakładach Hipolita Cegielskiego w Poznaniu jako robotnik. Gdy wybuchło Powstanie Wielkopolskie zrezygnował z pracy i jako szesnastoletni ochotnik wstąpił do oddziału powstańczego. Zgłosił się w biurze werbunkowym przy obecnej ulicy Ratajczaka 2 i uczestniczył w walkach w Poznaniu. Po zakończeniu powstania podlegał służbie poborowej i wstąpił do wojska. Brał udział w walkach na wschodzie o wyzwolenie Polski. Po zakończonej służbie wojskowej wrócił do Suchego Lasu i podjął dalszą pracę w zakładach Hipolita Cegielskiego w Poznaniu. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował w Biedrusku. W 1945 roku wstąpił do oddziału Ochotniczej Milicji Obywatelskiej w Suchym Lesie i walczył z przedzierającymi się oddziałami niemieckimi z Cytadeli Poznańskiej. Od sierpnia 1945 roku był pracownikiem PKP w Poznaniu. W 1919 roku Teofil Chudziński odznaczony został Krzyżem Walecznych. Zmarł 8 sierpnia 1968 roku w Suchym Lesie i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Morasku.

TEOFIL CHUDZIŃSKI
Fot. Ze zbiorów wnuczki
Małgorzaty Piotrowskiej

Władysław Linkowski

Urodził się 6 czerwca 1884 roku w Poznaniu jako syn Andrzeja i Józefy z domu Półtorak. Jego rodzina pochodziła z miejscowości Chomęcice, powiat poznański. Z zawodu był cieślą. W czasie powstania wielkopolskiego walczył w stopniu kaprała pod Nowym Tomysłem i Zbąszyniem. W Armii Wielkopolskiej awansował do stopnia plutonowego. Służył również w Żandarmerii Krajowej. Po wyzwoleniu formacja ta została włączona do struktur okręgowych komend Polskiej Policji Państwowej w Poznaniu i Bydgoszczy. Za swoją służbę był odznaczony: Medalem Niepodległości, Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918-1921 (popularnie nazwanym „Polska Swemu Obrońcy”) i Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości. 15 kwietnia 1927 roku w Poznaniu przyznano Władysławowi Linkowskiemu prawo noszenia Odznaki Pamiątkowej Wojsk Wielkopolskich (numer legitymacji – 649). Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołeczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20258. Zdemobilizowany z wojska jako sierżant, po przejściu do pracy w policji otrzymał stopień przodownika policji. Po Powstaniu Wielkopolskim, Władysław Linkowski mieszkał w Pobiedziskach, Nowej Wsi Górnej i w Suchym Lesie, w którym był właścicielem domu nr 56 od dnia 21 września 1931 roku. Dokumenty Archiwum Państwowego w Poznaniu potwierdzają jego pracę w policji w Suchym Lesie co najmniej od 1929 roku, gdzie do 1939 roku był komendantem posterunku. W swojej pracy nie ograniczał się wyłącznie do wykonywania obowiązków służbowych, lecz wykraczał poza nie. Świadczą o tym liczne akcje charytatywne dla ubogich dzieci, które Władysław Linkowski organizował w Suchym Lesie. Władysław Linkowski był żonaty z Marią Wallas (1884-1916), z którą miał troje dzieci: Irenę (1910-1942), Bernarda (1911-1956) i Bolesława Władysława (1914-2004).

Po śmierci żony Marii powtórnie ożenił się w 1919 roku z Pelagią Herzog (1890-1968), z którą miał dwoje dzieci: Władysława (1920-2014) i Bolesława (1923-2015). Aresztowany przez Niemców w 1939 roku, został uwięziony w Forcie VII. Władysław Linkowski zginął 28 grudnia 1940 roku w niemieckim obozie koncentracyjnym w Dachau, miał numer obozowy 10908.

Po śmierci rodzina otrzymała od władz obozowych Dachau urnę z jego prochami, które pochowano na cmentarzu w Morasko.

WŁADYSŁAW LINKOWSKI

Fot. Ze zbiorów Krzysztofa Linkowskiego (górne zdjęcie)

WŁADYSŁAW LINKOWSKI w mundurze przodownika policji państwowej.

Fot. Ze zbiorów Krzysztofa Linkowskiego (dolne zdjęcie)

MUROWANA GOŚLINA

Jan Klaszczyński

Jan Klaszczyński

Urodził się 29 czerwca 1883 roku w Murowanej Goślinie, powiat poznański. Od 27 grudnia 1918 roku brał czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim w stopniu starszego szeregowego. Należał do Rady Żołniersko-Robotniczej w Obozie Ćwiczeń Biedrusko. Miał znaczący wpływ na przygotowanie i przebieg akcji jego przejścia w polskie ręce. W 1939 roku, po wkroczeniu na okoliczne tereny wojsk niemieckich (prawdopodobnie za udział w Powstaniu Wielkopolskim i swoją patriotyczną postawę), został rozstrzelany. Uchwałą Rady Państwa nr 0/12 z dnia 26 stycznia 1956 roku pośmiertnie odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

◀ GRÓB JANA KLASZCZYŃSKIEGO
Fot. Strona www cmentarza parafialnego
w Murowanej Goślinie

OWIŃSKA

Jan Wieńć
Kazimierz Meyer

Jan Wienć

Urodził się 8 grudnia 1885 roku w Morasku, powiat poznański. W Powstaniu Wielkopolskim miał stopień szeregowca. Nie udało się ustalić gdzie walczył. Z zawodu był stolarzem i mieszkał w Owińskach. Zmarł 12 stycznia 1940 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym w Owińskach.

◀ GRÓB JANA WIENĆCIA

Kazimierz Meyer

Urodził się 23 listopada 1896 roku w Promnicach, powiat poznański. W czasie Powstania Wielkopolskiego brał czynny udział w zajmowaniu obozu ćwiczebnego Biedrusko. Uchwałą Rady Państwa nr 0/2 z dnia 9 stycznia 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł w 1969 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym w Owińskach.

◀ GRÓB KAZIMIERZA MEYERA

POLSKI CMENTARZ WOJENNY W KATYNIU

Wacław Leitgeber

Wacław Leitgeber

Urodził się 29 lipca 1880 roku w Chojnicy. Po ukończeniu wydziału technicznego w Strelitz powrócił do Poznania i pracował w tamtejszym magistracie na stanowisku miejskiego inżyniera. Od 1904 roku prowadził własną działalność gospodarczą polegającą na handlu drewnem. W czasie I wojny światowej służył w armii niemieckiej, w szeregach 29 batalionu saperów. W styczniu 1918 roku powrócił do Poznania. Wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej (POW) zaboru pruskiego. Gdy wybuchło Powstanie Wielkopolskie został dowódcą kompanii Służby Straży i Bezpieczeństwa. Uczestniczył w przejmowaniu obiektów publicznych i wojskowych na terenie Poznania. 2 stycznia 1919 roku został mianowany komendantem koszar pionierów w Poznaniu. Następnie był między innymi dowódcą pierwszej kompanii saperów (należącej do batalionu saperów wielkopolskich).

W czasie wojny polsko - bolszewickiej, od sierpnia 1919 roku walczył na froncie litewsko - białoruskim. W 1920 roku był szefem zarządu fortyfikacyjnego Twierdzy Poznań. W 1921 roku, w stopniu porucznika, Wacław Leitgeber został przeniesiony do rezerwy. Po zakończeniu kariery w wojsku, był dyrektorem Poznańskiej Spółki Drzewnej, a następnie Towarzystwa Melioracyjnego Obry. W 1939 roku ponownie wstąpił do wojska. Został mianowany komendantem placu 3 Pułku Lotniczego na Ławicy. W czasie wycofywania się jednostki, 18 września 1939 roku, w okolicy Trembowoli, dostał się do rosyjskiej niewoli. Uwięziono go w obozie w Kozielsku. W kwietniu 1940 roku, wraz z innymi polskimi oficerami, został zamordowany w lesie katyńskim koło Smoleńska. Spoczywa na Polskim Cmentarzu Wojennym w Katyniu.

WACŁAW LEITGEBER lata 30.

Fot. ze zbiorów Wojciecha Tadeusza Bednarskiego

WACŁAW LEITGEBER w mundurze saperów ok. 1914 r.

Fot. ze zbiorów Wojciecha Tadeusza Bednarskiego

POZNAŃ GÓRCZYN

Antoni Klimecki
Jan Chudziński
Walenty Domik
Franciszek Mazur
Franciszek Wesółowski

Antoni Klimecki

Urodził się 13 czerwca 1902 roku w Poznaniu. W Powstaniu Wielkopolskim walczył na terenie Poznania o budynek Prezydium Policji i inne obiekty wojskowe. Uczestniczył również w zdobywaniu lotniska Ławica. Następnie walczył w wojnie polsko-bolszewickiej na froncie w rejonie Lwowa i Bobrujska. Od 1921 roku służył w 25. Pułku Ułanów Wielkopolskich. Służbę wojskową zakończył w 1929 roku w stopniu wachmistrza. W latach 1929–1939 pracował w zakładach Hipolita Cegielskiego w Poznaniu i uczył się zawodu elektryka. W sierpniu 1939 roku został ponownie powołany do służby wojskowej i brał udział w walkach kampanii wrześniowej. Uchwałą Rady Państwa nr 0/2 z dnia 9 stycznia 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 4 października 1975 roku i pochowany został na cmentarzu górczyńskim w Poznaniu.

◀ GRÓB ANTONIEGO KLIMECKIEGO

Jan Chudziński

Urodził się 7 maja 1898 roku w Tarnowie Nowym, powiat kościański. Brał udział w Powstaniu Wielkopolskim od 6 stycznia 1919 roku do jego zakończenia. Walczył o wyzwolenie Leszna, Lipna i Osiecznej. Następnie służył w Wojsku Polskim do 21 lipca 1921 roku. W 1936 roku był członkiem Związku Powstańców Wielkopolskich, Koło Chludowo. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1047 z dnia 17 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 3 września 1991 roku i spoczywa na cmentarzu górczyńskim w Poznaniu.

JAN CHUDZIŃSKI
Fot. Anna Chudzińska

◀ GRÓB JANA CHUDZIŃSKIEGO ▶

Walenty Domik

Urodził się 25 stycznia 1896 roku w Słocinie, powiat grodziski. Do 1910 roku mieszkał z rodzicami w Słocinie, gdzie uczęszczał do szkoły. Później pracował w rolnictwie i u rzeźnika w Grodzisku. W latach 1912–1915 był zatrudniony w różnych miejscowościach – także na terenie obecnych Niemiec (między innymi w Bonn), w firmach przewozowych, pocztowych lub w browarze. Następnie został wcielony do armii niemieckiej i służył w niej do listopada 1918 roku. W grudniu 1918 roku wstąpił do oddziału powstańczego w Grodzisku Wielkopolskim i 27 grudnia 1918 roku uczestniczył w zdobywaniu tego miasta. 6 stycznia 1919 roku walczył o Nowy Tomyśl, 27 stycznia o Lwówek, a następnie o Zbąszyń. W marcu 1919 roku uczestniczył w zajęciu Sępólna, a 4 kwietnia – Kamionnej. 5 kwietnia 1919 roku został przeniesiony do Poznania w celu stworzenia nowej kompanii ciężkich karabinów maszynowych. Po zakończeniu Powstania Wielkopolskiego pozostał w wojsku do 16 lipca 1921 roku w stopniu starszego sierżanta. Uczestniczył w kampanii kijowskiej podczas wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku. W latach 1923 do 1930 przebywał na Śląsku, gdzie zajmował się handlem w Świętochłowicach. Od 1930 do 1939 roku prowadził sklep spożywczy i odzieżowy w Łowyniu koło Międzychodu. W grudniu 1939 roku wraz z rodziną został wysiedlony przez Niemców do miejscowości Niepokalanów oraz Biskupice, powiat warszawski. W lutym 1940 roku wywieziono ich na roboty przymusowe do Rzeszy. Przebywali na Pomorzu, między innymi w Czarnogłowie i Chociwlu. Po zakończeniu II wojny światowej był jednym z organizatorów polskiej administracji państwowej na ziemiach zachodnich. Po latach zamieszkał w Złotnikach. Za udział w Powstaniu Wiel-

kopolskim w 1919 roku odznaczony został Krzyżem Walecznych. Uchwałą Rady Państwa nr 0/218 z dnia 14 czerwca 1965 roku odznaczono go Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 30 kwietnia 1974 roku. Jego pogrzeb miał miejsce 3 maja 1974 roku na cmentarzu górczyńskim w Poznaniu.

DOMIK WALENTY

Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB WALENTEGO DOMIKA ▶

Franciszek Mazur

Urodził się 22 sierpnia 1898 roku w Chludowie, powiat poznański. Będąc na urlopie zdrowotnym, w czasie służby w armii niemieckiej, 27 grudnia 1918 roku brał udział w walkach powstańczych na terenie Poznania. Następnie przyłączył się do tworzonego 15. Pułku Ułanów. W jego składzie walczył o Ławicę, Szubin, Kcynię, Nakło i Rogoźno. Uchwałą Rady Państwa nr 0/915 z dnia 13 listopada 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym.

Zmarł w 1971 roku i spoczywa na cmentarzu górczyńskim w Poznaniu.

Na podstawie informacji WTG „Gniazdo” umieszczonych na stronie powstancy-wielkopolscy.pl.

Zob. też w: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim*, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2016.

◀ GRÓB FRANCISZKA MAZURA

Franciszek Wesołowski

Urodził się 4 października 1889 roku w Knyszynie. 5 grudnia 1918 roku wstąpił do 4. kompanii Służby Straży i Bezpieczeństwa w Poznaniu. Przydzielono go do kompanii marynarzy. Uczestniczył w walkach o zdobycie Dworca Głównego i koszar przy ulicy Grunwaldzkiej w Poznaniu. Od 18 stycznia do 12 lutego 1919 roku walczył pod Rynarzewem i Szubinem. 12 lutego 1919 roku z powodu choroby został zwolniony z wojska. Uchwałą Rady Państwa nr 0/913 z dnia 12 listopada 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym.

Zmarł 16 maja 1972 roku i spoczywa na cmentarzu górczyńskim w Poznaniu.

Na podstawie informacji WTG „Gniazdo” umieszczonych na stronie powstancy-wielkopolscy.pl.

Zob. też w: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim*, Wydawnictwo eMPi², Poznań 2016.

◀ GRÓB FRANCISZKA WESOŁOWSKIEGO

POZNAŃ JUNIKOWO

Andrzej Promiński
Edward Stęsik
Franciszek Herzog
Franciszek Maćkowiak
Józef Czarnecki
Józef Jakubowski
Kazimierz Krenz
Michał Skotarczak
Stanisław Czarnecki
Stefan Krenz
Tadeusz Paczkowski
Wincenty Raminiak
Ignacy Drewnik
Michał Goch
Stanisław Kortus
Marcin Kramer
Franciszek Kromolicki
Ignacy Krygier
Jan Krzyżański
Franciszek Leczyk
Antoni Michalski
Tadeusz Paczkowski
Wojciech Pieczyński
Stefan Szczepan Sklepik
Aleksander Sowiński
Franciszek Wiese

Andrzej Promiński

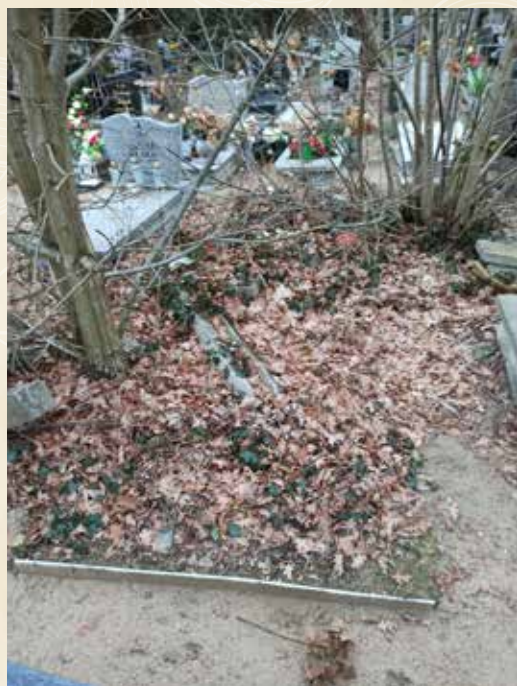
Urodził się 23 listopada 1894 roku w Naramowicach. Od 28 grudnia 1918 roku do 2 lutego 1919 roku walczył na terenie Poznania. Uczestniczył w rozbrajaniu oddziałów niemieckich w koszarach artylerii na Sołaczcu i saperów na Wildzie. Od 3 do 18 lutego 1919 roku walczył pod Nakłem, Paterkiem i Szubinem. Z wojska odszedł w 1920 roku w stopniu starszego strzelca. Uchwałą Rady Państwa nr 0/716 z dnia 1 sierpnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Pochowany 24 stycznia 1984 roku na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB ANDRZEJA PROMIŃSKIEGO

Edward Stęsik

Urodził się 13 października 1898 roku w Strzeszynku. W Powstaniu Wielkopolskim uczestniczył jako ochotnik w oddziale Poznań Łazarz. Uczestniczył w walkach o Ławicę, a następnie pod Szubinem, Rynarzewem i Nakłem. Po zakończeniu walk służył w 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich. 13 lipca 1921 roku w stopniu kaprała odszedł z wojska. Uchwałą Rady Państwa nr 0/112 z dnia 6 lutego 1974 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Pochowany 1 kwietnia 1975 roku na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ TO, CO POZOSTAŁO PO GROBIE
EDWARDA STĘSIKA

Franciszek Herzog

Urodził się 29 listopada 1898 roku. Miał stopień sierżanta. W Powstaniu Wielkopolskim walczył pod Zdziechową, Nakłem, Kcynią, Szubinem i Rynarzewem. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1064 z dnia 31 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 23 lutego 1984 roku i pochowany został na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB FRANCISZKA HERZOGA

Franciszek Maćkowiak

Urodził się 27 września 1894 roku w Strzeszynie. Po dezercji z armii niemieckiej przyjechał do Poznania. Od 29 grudnia 1918 roku brał udział w walkach w okolicach Dworca Głównego, a następnie o lotnisko Ławica. W późniejszym okresie pełnił służbę wartowniczą w obozach jenieckich w Strzałkowie i Szczypiornie. 6 lutego 1922 roku w stopniu plutonowego zakończył służbę. Uchwałą Rady Państwa nr 0/119 z dnia 4 kwietnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Pochowany 16 września 1971 roku na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB FRANCISZKA MAĆKOWIAKA

Józef Czarnecki

Urodził się 16 stycznia 1897 roku w Strzeszynie. W latach 1916–1918 był żołnierzem armii niemieckiej. W czasie Powstania Wielkopolskiego zgłosił się na ochotnika do 4. kompanii marynarzy w Poznaniu i w jej szeregach zdobywał Prezydium Policji oraz inne obiekty wojskowe na terenie Poznania. Od 7 stycznia 1919 roku służył w 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich. Walczył pod Nakłem, Szubinem, Żninem i Chodzieżą. Po zakończeniu powstania uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej, walcząc o Lwów. Z wojska wystąpił 16 kwietnia 1922 roku w stopniu kaprała. Uchwałą Rady Państwa nr 0/3 z dnia 9 stycznia 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Pochowany 25 lipca 1972 roku na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB JÓZEFA CZARNECKIEGO

Józef Jakubowski

Urodził się 12 marca 1897 roku w Marlewie, powiat wągrowiecki. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Zglińcu, a gimnazjum ukończył w Poznaniu. 2 stycznia 1915 roku został zmobilizowany do wojska niemieckiego, do jednostki lotniczej w Grudziądzu. Następnie skierowano go do szkoły pilotów w Koszalinie, którą ukończył w 1916 roku. Stamtąd trafił na front do eskadry wywiadowczej nr 239, a następnie do eskadry myśliwskiej nr 19. Do domu przyjechał na urlop, z którego już nie powrócił do swojej jednostki. Przebywając w Poznaniu, wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej, a następnie brał udział w walkach Powstania Wielkopolskiego na Ławicy. Początkowo był instruktorem pilotów i obserwatorów w 1. Eskadrze Wielkopolskiej. Odbывał też loty nad Śląskiem z ulotkami wzywającymi do powstania. Następnie wraz z 1. Eskadrą Wielkopolską został skierowany na front wschodni, gdzie wykonywał loty nad Berezyną. Po wojnie polsko-bolszewickiej został pilotem oblatywaczem w 3. Pułku Lotniczym na Ławicy. W 1922 roku był jednym z założycieli Związku Lotników Wielkopolskich. Współtworzył również fabrykę samolotów noszącą nazwę „Samolot”. Oblatywaczem był przez trzy lata. Następnie został szefem pilotów w Towarzystwie Lotnictwa Komunikacyjnego w Poznaniu, przyczyniając się do rozwoju lotnictwa cywilnego w Wielkopolsce. Jako pierwszy w 1925 roku odbył lot z Poznania do Warszawy, otwierając w ten sposób pierwszą linię komunikacyjną. W latach 1928–1939 Józef Jakubowski pracował w PLL LOT jako kapitan statku powietrznego. W 1939 roku został powołany do 3. Pułku Lotniczego na Ławicę (która wówczas była bazą lotniczą). Następnie przeniesiono go do Lublina na stanowisko oblatywacza samolotów „Łoś”. Był jedynym pilotem, który oblatywał wszystkie typy samolotów naszych sił zbrojnych. We wrześniu 1939 roku, gdy Niemcy zbombardowali zakłady lotnicze w Lublinie, przedostał się do Rumunii. Tam został internowany, a następnie wydany Niemcom. Do 1945 roku był więziony w Oflagu VI B Dössel w Nadrenii Północnej-Westfalii. Po wojnie powrócił do

pracy w PLL LOT, gdzie do 1950 roku był kapitanem statku powietrznego. W 1950 roku, z przyczyn politycznych, pozbawiono Józefa Jakubowskiego prawa do latania i usunięto z PLL LOT. Podobny los spotkał 35 innych pilotów, w tym Włodzimierza Gedymina, z którym Jakubowski się przyjaźnił. W 1950 roku wraz z kolegami założył Klub Seniorów Lotnictwa w Poznaniu, którego był wiceprezensem. W 1956 roku przeszedł na emeryturę. Uchwałą Rady Państwa nr 0/897 z dnia 4 listopada 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł w 1984 roku i pochowany został na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

JAKUBOWSKI JÓZEF

Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB JÓZEFA JAKUBOWSKIEGO ▲

Kazimierz Krenz

Urodził się 3 marca 1902 roku w Chojnicy, powiat poznański. Od 28 grudnia 1918 roku brał udział w Powstaniu Wielkopolskim. Walczył na terenie Poznania w okolicach Bazaru, koszar na Sołaczu i na Ławicy. 1 marca 1919 roku w stopniu starszego szeregowego został przeniesiony do rezerwy. Uchwałą Rady Państwa nr 0/715 z dnia 1 sierpnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł w 1990 roku i spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB KAZIMIERZA KRENZA

Michał Skotarczak

Urodził się 21 sierpnia 1894 roku w Żydowie, powiat poznański. Był żołnierzem w czasie I wojny światowej. Po powrocie do domu (21 grudnia 1918 roku) wstąpił do Straży Ludowej. Brał udział w Powstaniu Wielkopolskim od stycznia do marca 1919 roku. Walczył w okolicach Poznania, Kiekrza, Rokietnicy i Przeclawia. Uchwałą Rady Państwa nr 0/2 z dnia 9 stycznia 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Pochowany 5 maja 1970 roku na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB MICHAŁA SKOTARCZAKA

Stanisław Czarnecki

Urodził się 22 kwietnia 1895 roku w Strzeszynie. Będąc na urlopie w Poznaniu i dowiedziawszy się o wybuchu rewolucji w Niemczech, nie wrócił do swojej jednostki na froncie zachodnim, we Francji. W powstaniu walczył na terenie Poznania i uczestniczył w zdobywaniu Ławicy. W późniejszym okresie był mechanikiem w jednostce lotniczej i zajmował się montażem samolotów. Uchwałą Rady Państwa nr 0/276 z dnia 26 lipca 1962 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Pochowany 5 kwietnia 1962 roku na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB STANISŁAWA CZARNECKIEGO

Stefan Krenz

Urodził się 8 grudnia 1899 roku w Chojnicy, powiat poznański. Brał udział w powstaniu od 28 grudnia 1918 roku. Walczył na terenie poznańskiego Dworca Głównego i o lotnisko na Ławicy. Następnie pełnił służbę wartowniczą przy obiektach wojskowych. 20 stycznia 1919 roku został zwolniony z wojska. Uchwałą Rady Państwa nr 0/953 z dnia 6 grudnia 1957 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 15 sierpnia 1982 roku i spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB STEFANA KRENZA

Tadeusz Paczkowski

Urodził się 31 lipca 1906 roku w miejscowości Psarskie. W czasie Powstania Wielkopolskiego był łącznikiem i gońcem Straży Ludowej w Poznaniu w dzielnicy Łazarz. Służbę pełnił od 27 grudnia 1918 roku do 29 marca 1919 roku. Uchwałą Rady Państwa nr 0/69 z dnia 11 marca 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Pochowany 28 września 1973 roku na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB TADEUSZA PACZKOWSKIEGO

Wincenty Raminiak

Urodził się 9 stycznia 1884 roku w Piaskach, powiat nowotomyski. W czasie Powstania Wielkopolskiego walczył w Poznaniu. Uchwałą Rady Państwa nr 0/952 z dnia 6 grudnia 1957 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 26 marca 1968 roku w Suchym Lesie. Spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB WINCENTEGO RAMINIAKA

Ignacy Drewnik

Urodził się 30 lipca 1896 roku w Knyszynie. 27 grudnia 1918 roku brał czynny udział w zdobywaniu Prezydium Policji w Poznaniu. 5 stycznia 1919 roku uczestniczył w walkach o zdobycie lotniska Ławica. Następnie pełnił służbę wartowniczą w Komendzie Straży Ludowej. 25 maja 1919 roku zgłosił się na ochotnika do 12. kompanii 8. Pułku Strzelców Wielkopolskich. Z wojska odszedł w stopniu plutonowego 27 stycznia 1921 roku. Uchwałą Rady Państwa nr 0/25 z dnia 24 stycznia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym.

Zmarł 5 marca 1983 roku i spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

Na podstawie informacji WTG „Gniazdo” umieszczonych na stronie powstancy-wielkopolscy.pl
Zob. też w: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim*, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2016.

◀ GRÓB IGNACEGO DREWNIKA

Michał Goch

Urodził się 24 lutego 1896 roku w miejscowości Majdan, powiat jarcociński. Mieszkał w Gołęczewie i był rolnikiem. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 2026.

Zmarł w 1983 roku i spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

Akta Koła Powstańców Wielkopolskich z Gołęczewa z 1936 roku. Zob. w: APP, sygnatura jednostki archiwalnej: 53/884/0/6/214. Zob. też w: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim*, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2016.

MICHAŁ GOCH
Zdjęcie Michała Gocha z jego
Grobu

◀ GROB MICHAŁA GOCHA ▲

Stanisław Kortus

◀ GRÓB RODZINY KORTUSÓW,
w którym prawdopodobnie spoczywa Stanisław Kortus

Marcin Kramer

◀ GRÓB MARCINA KRAMERA

Franciszek Kromolicki

Urodził się 23 listopada 1898 roku w Chojnicy, powiat poznański. Był robotnikiem. W Powstaniu Wielkopolskim miał stopień szeregowego. Brał udział w walkach ulicznych w Poznaniu, pod Leszmem, Kąkolewem i Osieczną. Z wojska został zwolniony 15 lipca 1921 roku. Później mieszkał w Poznaniu, przy ulicy Szamarzewskiego 31. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło 1. Pułku Strzelców w Poznaniu, wstąpił 3 czerwca 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 19683. Uchwałą Rady Państwa nr 0/353 z dnia 29 sierpnia 1968 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym.

Zmarł 14 sierpnia 1898 roku i spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB FRANCISZKA KROMOLICKIEGO

Ignacy Krygier

Urodził się 8 lipca 1895 roku w Biedrusku, powiat poznański. W Powstaniu Wielkopolskim uczestniczył od 27 grudnia 1918 roku. Brał udział w zdobywaniu koszar Grenadierów i lotniska Ławica. Następnie walczył pod Szubinem, Rynarzewem, Radwonkami i Nakłem. Po powstaniu został w wojsku. Służył jako podoficer (rusznikarz) w 25 Pułku Artylerii Lekkiej. Po kampanii wrześniowej 1939 roku, dostał się do rosyjskiej niewoli. Później, w latach 1942 – 1952 służył w Ludowym Wojsku Polskim, w którym uzyskał stopień podporucznika. Uchwałą Rady Państwa nr 12.06-0.958 z dnia 6 grudnia 1957 roku, odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym.

Zmarł w 1959 roku i spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

Na podstawie informacji WTG „Gniazdo” umieszczonych na stronie powstancy-wielkopolscy.pl.
Zob. też w: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim*, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2016.

◀ GRÓB IGNACEGO KRYGIERA

Jan Krzyżański

Urodził się 22 października 1901 roku w Suchym Lesie. Po ukończeniu szkoły powszechnej, w wieku 15 lat, został sanitariuszem w Szpitalu Miejskim w Poznaniu. Od 2 lutego 1919 roku brał czynny udział w walkach Powstania Wielkopolskiego jako sanitariusz Szpitala Wojskowego w Poznaniu. Zajmował się przewozem rannych powstańców do szpitala. W wojsku pozostał do listopada 1922 roku. 24 sierpnia 1939 roku został zmobilizowany i przydzielony do Szpitala Wojskowego nr 7 w Poznaniu, w którym pracował podczas kampanii wrześniowej II wojny światowej. 17 września 1939 roku dostał się do niewoli niemieckiej i jako jeńiec wojenny przetrwał całą okupację w Stalagu nr 36 koło Gubina. W lutym 1945 roku uwolnił go wojska radzieckie i powrócił do Suchego Lasu. Wtedy też zgłosił się do pracy w radzieckim szpitalu polowym w Piątkowie, gdzie był sanitariuszem aż do likwidacji tego szpitala. W maju 1945 roku podjął pracę w PKP w Poznaniu, gdzie pracował aż do emerytury. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1047 z dnia 17 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

Zmarł 12 kwietnia 1982 roku w Suchym Lesie i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Morasku. Obecnie spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

Na podstawie materiałów archiwalnych Koła ZBoWiD w Suchym Lesie. Akt zgonu USC Suchy Las nr 11/1982.
Zobacz też na liście osób odznaczonych Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym na stronie powstancy-wielkopolscy.pl
Zob. też w: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim*, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2016.

◀ GRÓB JANA KRZYŻAŃSKIEGO ▲

Franciszek Leczyk

Urodził się 2 września 1893 roku w Biedrusku, powiat poznański. W czasie powstania pełnił służbę patrolową i wartowniczą na terenie Poznania. Uchwałą Rady Państwa nr 0/962 z dnia 6 grudnia 1957 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym.

Zmarł 12 lipca 1980 roku i spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB FRANCISZKA LECZYKA

Antoni Michalski

Urodził się 24 maja 1901 roku w Wargowie. W czasie Powstania Wielkopolskiego uczestniczył w walkach w Biedrusku i o Zbąszyń. W wojsku miał stopień sierżanta. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Chludowo, wstąpił 18 lutego 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 19680. Uchwałą Rady Państwa nr 0/216 z dnia 14 czerwca 1961 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

Zmarł 4 listopada 1975 roku w Chludowie i tam został pochowany. Obecnie spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

Na podstawie materiałów archiwalnych Koła ZBoWiD w Suchym Lesie, APP, sygnatura jednostki archiwalnej: 53/884/0/1/45, Ewidencja członków Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej (nr 16967–23302) oraz na stronie powstancy-wielkopolscy.pl. Akt zgonu USC Suchy Las nr 27/1975.

Zob. też w: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim*, Wydawnictwo eMPi², Poznań 2016.

◀ GRÓB ANTONIEGO MICHAŁSKIEGO

Tadeusz Paczkowski

Urodził się 31 lipca 1906 roku w miejscowości Psarskie. W czasie Powstania Wielkopolskiego był łącznikiem i gońcem Straży Ludowej w Poznaniu w dzielnicy Łazarz. Służbę pełnił od 27 grudnia 1918 roku do 29 marca 1919 roku. Uchwałą Rady Państwa nr 0/69 z dnia 11 marca 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 25 września 1973 roku i spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

Na podstawie informacji WTG „Gniazdo” umieszczonych na stronie powstancy-wielkopolscy.pl. Zob. też na sip.geopoz.pl/data/cmentarze/cmentarze.php oraz w: R. Chruszczewski, Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim, Wydawnictwo eMPi², Poznań 2016.

◀ GRÓB TADEUSZA PACZKOWSKIEGO

Wojciech Pieczyński

◀ GRÓB WOJCIECHA PIECZYŃSKIEGO

Stefan Szczepan Sklepik

Urodził się 20 grudnia 1896 roku w Chłudowie, powiat poznański. Po powrocie z armii niemieckiej, 27 grudnia 1918 roku wstąpił do 1. Pułku Artylerii Lekkiej na Solaczu. Brał udział w walkach na terenie Poznania, pod Nakłem, Kcynią i Ślesinem. Po zakończeniu powstania wraz ze swoją jednostką powrócił do garnizonu Poznań, w którym służył do 28 sierpnia 1921 roku. Po zwolnieniu z wojska pracował jako murarz w Poznaniu. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował na lotnisku Ławica. Po wyzwoleniu był murarzem w Przedsiębiorstwie Budowlanym nr 3 w Poznaniu. W 1952 roku przeszedł na emeryturę. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1890 z dnia 30 października 1974 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym.

Zmarł w 1977 roku i spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB STEFANA SZCZEPANA SKLEPIKA

Aleksander Sowiński

◀ GRÓB ALEKSANDRA SOWIŃSKIEGO

Franciszek Wiese

Urodził się 16 września 1887 roku w Chojnicy, powiat poznański. W Powstaniu Wielkopolskim brał udział od 15 stycznia do 18 lutego 1919 roku, lecz nie ustalono dotąd gdzie. Później był zawodowym wojskowym. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 roku. 12 września dostał się do niemieckiej niewoli, a 11 listopada 1939 roku został zwolniony do domu. Uchwałą Rady Państwa nr 0/899 z dnia 4 listopada 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

Spoczywa na cmentarzu junikowskim w Poznaniu.

◀ GRÓB FRANCISZKA WIESE

POZNAŃ LUTYCKA

Wojciech Białecki
Józef Tomaszewski

Wojciech Białecki

Urodził się 24 marca 1885 roku w Komorowie, powiat gnieźnieński. Brał udział w I wojnie światowej. Był ranny i trafił do szpitala w Olsztynie, gdzie przebywał na leczeniu aż do wybuchu Powstania Wielkopolskiego. 27 grudnia 1918 roku wstąpił do oddziału powstańczego w Gnieźnie i walczył o wyzwolenie tego miasta. Jego dowódcami byli porucznicy Stefan Szykowny i Stefan Szymczak. Po zakończeniu powstania mieszkał w Czerniejewie i pracował w Gnieźnie. W czasie II wojny światowej wraz z całą rodziną został wysiedlony do Leńcza pod Krakowem, gdzie przebywał do końca wojny. Po jej zakończeniu zamieszkał w Suchym Lesie. Uchwałą Rady Państwa nr 0/3 z dnia 9 stycznia 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

Zmarł 24 grudnia 1966 roku w Suchym Lesie i spoczywa na cmentarzu sołackim przy ulicy Lutyckiej w Poznaniu.

Na podstawie informacji zebranych przez wnuczkę Wojciecha Białeckiego, panią Halinę Józefiak, należących do materiałów archiwalnych Koła ZBoWiD w Suchym Lesie. Akt zgonu USC Suchy Las nr 44/1966. Zobacz też na liście osób odznaczonych Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym na stronie powstancy-wielkopolscy.pl oraz w: R. Chruszczewski, Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2016.

◀ GRÓB WOJCIECHA BIAŁECKIEGO

Józef Tomaszewski

◀ GRÓB JÓZEFA TOMASZEWSKIEGO

POZNAŃ MIŁOSTOWO

Jan Kramer
Franciszek Magdziak
Jakub Wiecheć

Jan Kramer

Urodził się 16 sierpnia 1897 roku w Chludowie, powiat poznański. 28 grudnia 1918 roku zdezerterował z jednostki niemieckiej w Krotoszynie i przyjechał do Poznania. Dołączył do oddziału powstańczego na Dworcu Głównym i wraz z nim rozbrajał żołnierzy niemieckich. Następnie walczył na froncie północnym, na odcinku pod Szubinem. W wojsku pozostał do lipca 1921 roku w stopniu kaprała. Uchwałą Rady Państwa nr 0/3 z dnia 9 stycznia 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Spoczywa na cmentarzu komunalnym w Miłostowie w Poznaniu.

Na podstawie informacji WTG „Gniazdo” umieszczonych na stronie powstancy- -wielkopolscy.pl
Zob. też w: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim*, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2016.

◀ GRÓB JANA KRAMERA

Franciszek Magdziak

◀ GRÓB FRANCISZKA MAGDZIAKA

Jakub Wiecheć

Urodził się 4 lipca 1889 roku w Umultowie. W Powstaniu Wielkopolskim brał udział na terenie Poznania od 27 grudnia 1918 roku. Uczestniczył w zajmowaniu obiektów wojskowych i państwowych. Następnie pełnił służbę wartowniczą w celu ich ochrony. 20 lipca 1919 roku zakończył swój udział w powstaniu. Uchwałą Rady Państwa nr 0/952 z dnia 6 grudnia 1957 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

Pochowany 26 lutego 1964 roku na cmentarzu komunalnym na Miłostowie w Poznaniu.

Na podstawie informacji WTG „Gniazdo” umieszczonych na stronie powstancy-wielkopolscy.pl.

Zob. też na sip.geopoz.pl/data/cmentarze/cmentarze.php oraz w: R. Chruszczewski, *Mieszkańcy gminy Suchy Las i okolic w powstaniu wielkopolskim*, Wydawnictwo eMPI², Poznań 2016.

◀ GRÓB JAKUBA WIECHEĆ

POZNAŃ NARAMOWICE

Andrzej Olejniczak
Stanisław Skrzypczak

Andrzej Olejniczak

Urodził się w 1899 roku w Objezierzu. Do 1917 roku pracował w majątku Objezierze u hrabiego Turno. W 1917 roku został wcielony do wojska niemieckiego i walczył na terenie Francji. Po dezercji, 7 stycznia 1919 roku, dołączył do oddziału powstańczego w Obornikach. Walczył pod Obornikami, Czarnkowem i Wąlkowicami. 6 maja 1919 roku został powołany do czynnej służby wojskowej w Inowrocławiu. Po wycofaniu się Niemców uczestniczył w zajęciu Torunia i Sieradza. W 1920 roku walczył o Wilno i Lidę. 21 listopada 1921 roku został zwolniony z wojska i wrócił do pracy w majątku hrabiego Turno w Objezierzu. Po wojnie zamieszkał u córki w Piątkowie, przy ulicy Modrakowej 30. Uchwałą Rady Państwa nr 0/716 z dnia 1 sierpnia 1958 roku został odznaczony Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Andrzej Olejniczak zmarł w 1974 roku i spoczywa na cmentarzu w Poznaniu na Naramowicach.

◀ GRÓB

ANDRZEJA OLEJNICZAKA

Fot. www.billiongraves.pl/graveAndrzejOlejniczak16140033

OLEJNICZAK ANDRZEJ

Fot. Archiwum Gminnego Koła
ZBoWiD w Suchym Lesie

◀ OBECNY POMNIK ANDRZEJA OLEJNICZAKA

Franciszek Czajka

◀ GRÓB FRANCISZKA CZAJKI

POZNAŃ OS. BOLESŁAWA CHROBREGO

Adam Krysztofiak
Ignacy Szelug
Jan Leitgeber
Jan Ławniczak
Jan Pianowski
Jan Tęgi
Jan Tomczak
Józef Buda
Józef Koch
Józef Stefański
Wacław Turkiewicz
Wawrzyn Kudliński
Wiktor Kantorski
Władysław Kaczmarek

Adam Krysztofiak

Urodził się 28 stycznia 1901 roku w Krzyszkowie, powiat poznański. Przed Powstaniem Wielkopolskim pracował w rolnictwie. W chwili jego wybuchu zaciągnął się do oddziału powstańczego i pełnił służbę wartowniczą. Następnie uczestniczył w walkach o budynek poczty i dworca kolejowego w Poznaniu, na Ławicy oraz pod Szubinem i Rynarzewem. W 1921 roku został zdemobilizowany, ale jeszcze w tym samym roku powołano go do służby czynnej. Po zakończeniu służby wojskowej pracował w lasach państwowych. W 1939 roku, gdy wybuchła II wojna światowa, został zmobilizowany do wojska i trafił na front w okolicach Konina. Po kapitulacji Warszawy dostał się do niewoli i przebywał w stalagu aż do kapitulacji III Rzeszy. Po wojnie pracował jako robotnik na budowach. Uchwałą Rady Państwa nr 0/950 z dnia 30 lipca 1964 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 14 marca 1985 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym na osiedlu Bolesława Chrobrego w Poznaniu.

KRYSZTOFIAK ADAM
Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB ADAMA KRYSZTOFIAKA ▲

Ignacy Szalug

Urodził się 9 lipca 1901 roku w Suchym Lesie, powiat poznański. W Powstaniu Wielkopolskim był sanitariuszem w Okręgowym Szpitalu nr 7 w Poznaniu. Następnie służył w kompanii sanitarnej 17. Dywizji Piechoty na froncie wschodnim. 27 lutego 1919 roku został przeniesiony do rezerwy w stopniu szeregowca. W 1939 roku walczył z Niemcami pod Warszawą i Lublinem, gdzie 20 września 1939 roku dostał się do niewoli. Pozostał w niej przez cały okres wojny. Uchwałą Rady Państwa nr 0/956 z dnia 6 grudnia 1957 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 17 marca 1972 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym na osiedlu Bolesława Chrobrego w Poznaniu.

◀ GRÓB IGNACEGO SZALUGA

Jan Leitgeber

Urodził się 19 listopada 1898 roku w Suchym Lesie, powiat poznański. W czasie Powstania Wielkopolskiego walczył na terenie Poznania, o lotnisko Ławica oraz pod Szubinem i Rynarzewem. Po zakończeniu walk powstańczych został przeniesiony do tworzącej się Polskiej Marynarki Wojennej, w której służył do chwili zwolnienia z wojska, co nastąpiło 4 lutego 1922 roku. Uchwałą Rady Państwa nr 0/897 z dnia 4 listopada 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 25 września 1953 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym na osiedlu Bolesława Chrobrego w Poznaniu.

◀ GRÓB JANA LEITGEBERA

Jan Ławniczak

Urodził się 27 listopada 1894 roku w Glinnie, powiat poznański. W czasie Powstania Wielkopolskiego uczestniczył w walkach na terenie Poznania (przy zdobywaniu Komendy Policji, Cytadeli oraz na Gołęczynie). Następnie walczył o lotnisko Ławica. W czerwcu 1919 roku został zwolniony z wojska. Uchwałą Rady Państwa nr 0/954 z dnia 6 grudnia 1957 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 30 maja 1966 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym na osiedlu Bolesława Chrobrego w Poznaniu.

◀ GRÓB JANA ŁAWNICZAKA

Jan Pianowski

Urodził się 10 grudnia 1894 roku w Katarzyninie, powiat kościański, a zmarł 22 marca 1982 roku (prawdopodobnie w Poznaniu). Walczył pod Kościanem, Leszmem, Rawiczem i Osieczną. Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1048 z dnia 17 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Pochowany na cmentarzu parafialnym na osiedlu Bolesława Chrobrego w Poznaniu.

PIANOWSKI JAN
Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB JANA PIANOWSKIEGO ▲

Jan Tęgi

Urodził się 10 lipca 1898 roku w miejscowości Bogdanki, powiat gostyński. Ukończył średnią szkołę rolniczą w Bojanowie. W 1917 roku wcielono go do armii niemieckiej i przydzielono do 41. Pułku Artylerii Polowej w Głogowie. W trakcie walk na froncie zachodnim we Francji został ciężko ranny. Po wyleczeniu, w styczniu 1918 roku, jako niezdolny do dalszej służby wojskowej został z niej zwolniony. Od 1 marca 1918 roku pełnił obowiązki zarządcy majątku Pamiątkowo. W tym czasie zorganizował oddział składający się z młodzieży z okolicznych wsi podporządkowany POW w Szamotułach. Ćwiczenia oddziału, w ramach przygotowań do akcji zbrojnej, odbywały się nocami w lasach. Następnie zorganizował w Pamiątkowie Radę Robotniczo-Żołnierską. Wraz ze swoim oddziałem rozbroił posterunek niemieckiej żandarmerii w Rokietnicy i przy obozie jenieckim w Pamiątkowie. Jeńców francuskich i rosyjskich częściowo zwolniono, a pozostałych umundurowano i uzbrojono w broń zdobyczną i przydzielono do pełnienia straży w okolicznych wsiach. Oddział Jana Tęgiego przejął kontrolę nad stacjami kolejowymi w Rokietnicy i Pamiątkowie. Dzięki temu, przejeżdżające w kierunku Piły wojska niemieckie były rozbrajane, a ich ekwipunek konfiskowany. Podobnie było z dwiema ciężarówkami pełnymi amunicji, broni i umundurowania pod eskortą 15 niemieckich żołnierzy z 3. Pułku Lotniczego z Ławicy, którzy mieli skierowanie do Piły. Wszystko, co skonfiskowano, zostało przekazane do dyspozycji Naczelnej Rady Robotniczo-Żołnierskiej w Poznaniu. Ponadto Jan Tęgi potajemnie organizował w Poznaniu zapasy żywności dla uczestników przygotowywanego powstania. 27 grudnia 1918 roku uczestniczył w walkach ulicznych w Poznaniu. Dowodząc plutonem uzbrojonych ochotników, rozbroił posterunki niemieckie na dworcu towarowym i zajął magazyny dyrekcji ceł w Poznaniu. 1 stycznia 1919 roku zdał stanowisko zarządcy majątku Pamiątkowo i wstąpił na ochotnika do tworzącego się 1. Batalionu Garnizonowego w Poznaniu. Brał udział w „oczyszczaniu” z Niemców różnych koszar na terenie miasta, a 5 stycznia uczestniczył w walkach na lotnisku Ławica. Następnie walczył na odcinku frontu Lipno – Nowe – Murkowo – Klonówiec. 15 stycznia 1919 roku przyprowadził dla 6. Pułku Piechoty w Osiecznej pod Leszmem duży oddział umundurowanych i częściowo uzbrojonych ochotników z Pamiątkowa i okolic. W walkach pod Osieczną uczestniczył jako dowódca plutonu. Po ogłoszeniu zawieszenia broni wrócił do Poznania, objął stanowisko oficera gospodarczego w 3. Batalionie Garnizonowym i pozostał na tym stanowisku aż do jego likwidacji 30 marca 1920 roku. Z powodu uszkodzenia lewej ręki i jej niedowładu uznano go za niezdolnego do dalszej służby i 1 czerwca 1920 roku, w stopniu sierżanta aspiranta oficerskiego, zwolniono do cywila. Po odejściu z wojska był kierownikiem gospodarstwa rolnego w Pawłowie pod Chojnicami. Przez wiele lat był też komendantem Towarzystwa Powstańców i Wojaków w tej miejscowości. Od 1935 do 1939 roku prowadził w Poznaniu zakład gastronomiczny. W czasie okupacji był wysiedlony do Warszawy. W latach 1942–1945 należał do Batalionów Chłopskich na terenie powiatu skierniewickiego. Jako administrator majątków Gdów i Korabiewice zaopatrywał w żywność walczące oddziały. W kwietniu 1945 roku Komitet Zagospodarowania Ziemi Zachodnich wysłał go do powiatu Skwierzyna jako komisarza do spraw rolnych. W ramach swoich obowiązków przyjmował i osiedlał repatriantów ze wschodu, zagospodarowując 5 gmin. W 1948 roku przejął gospodarstwo rolne w Piątkowie pod Poznaniem. Za udział w Powstaniu Wielkopolskim w 1919 roku odznaczony został Krzyżem Walecznych. W 1932 roku za pracę społeczną przyznano mu Medal Niepodległości. Uchwałą Rady Państwa nr 0/716 z dnia 1 sierpnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. W 1969 roku nadano Janowi Tęgiemu Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 3 lutego 1975 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym na Winiarach w Poznaniu.

◀ GRÓB JANA TĘGIEGO

Jan Tomczak

Urodził się 20 czerwca 1899 roku w miejscowości Psarskie, powiat śremski. W dniu 13 lutego 1919 roku wstąpił ochotniczo do Batalionu Śremskiego (pododdziału składającego się zwykle z kilku kompanii). Później przeniesiono go do Biedruska, do 1. Pułku Strzelców Wielkopolskich, w którego szeregach służył do 1921 roku. Uchwałą Rady Państwa nr 0/196 z dnia 6 marca 1974 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 1 stycznia 1982 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym na osiedlu Bolesława Chrobrego w Poznaniu.

◀ GRÓB JANA TOMCZAKA

Józef Buda

Urodził się 3 marca 1892 roku w Chraplewie, powiat nowotomyski. Uczestniczył w walkach o Łomnicę, Miedzichowo i Zbąszyń. Uchwałą Rady Państwa nr 0/301 z dnia 3 kwietnia 1974 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 10 kwietnia 1981 roku i pochowany został na cmentarzu na Winiarach w Poznaniu.

◀ GRÓB JÓZEFA BUDY

Józef Koch

Urodził się 3 marca 1894 roku. Walczył w Poznaniu. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1047 z dnia 17 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 1 listopada 1976 roku i spoczął na cmentarzu parafialnym na Winiarach w Poznaniu.

◀ GRÓB JÓZEFA KOCHA

Józef Stefański

Urodził się 15 lutego 1901 roku w Gołaszewie, powiat wągrowiecki. Walczył pod Czeszkowem, Szubinem, Nekłą i Rynarzewem. Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1053 z dnia 18 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 24 maja 1985 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym na osiedlu Bolesława Chrobrego w Poznaniu.

◀ GRÓB JÓZEFA STEFAŃSKIEGO

Wacław Turkiewicz

Urodził się 22 stycznia 1899 roku w Poznaniu. Po ukończeniu szkoły wstąpił do I Drużyny Harcerskiej im. Bolesława Chrobrego hufca „Piast”, którego komendantem był wówczas organizator poznańskiego harcerstwa – Wincenty Wierzejewski. W 1917 roku został wcielony do armii niemieckiej i skierowany do artylerii polowej. Za przejawianą postawę antyniemiecką stanął przed sądem wojennym i oskarżony został o zdradę państwa. Skazano go na karę śmierci, ale wyroku nie wykonano, gdyż Wacław Turkiewicz w międzyczasie zdezerterował. Ukrywał się w Berlinie i Wrocławiu. Do oddziału powstańczego zgłosił się 27 grudnia 1918 roku. Jego dowódcami byli Stanisław Nogaj i Jan Kąkolewski. Uczestniczył w walkach ulicznych w Poznaniu, w zdobywaniu Prezydium Policji i lotniska na Ławicy. Później był kierowcą i przewoził żywność oraz sprzęt dla oddziałów walczących pod Lesznem, Rynarzewem i Szubinem. Z wojska został zwolniony w 1921 roku. Będąc już cywilem, organizował klub sportowy „Unia”. Początkowo występował jako piłkarz, a od 1923 roku jako zawodnik w sportach motorowych i organizator imprez. Był mistrzem Polski w sportach motorowych i reprezentował nasz kraj na wyścigach w Berlinie. W 1931 roku nabył 6-hektarowe gospodarstwo rolne w Piątkowie pod Poznaniem, gdzie zamieszkał. Wacław Turkiewicz był wielokrotnie nagradzany różnymi odznaczeniami. Za działalność konspiracyjną otrzymał Medal Niepodległości. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1047 z dnia 17 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. W 1967 roku przyznano mu Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Jako były sportowiec i działacz otrzymał 7 marca 1959 roku Złotą Odznakę Honorową Polskiego Związku Motorowego. 26 października 1964 roku przyznano mu Honorową Odznakę Jubileuszową Polskiego Związku Motorowego. Zmarł 10 grudnia 1985 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym na osiedlu Bolesława Chrobrego w Poznaniu.

TURKIEWICZ WACŁAW
Fot. Archiwum Gminnego
Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

Wawrzyn Kudliński

Urodził się 21 lipca 1900 roku w Pińsku koło Szubina. Z zawodu był kołodziejem. W 1914 roku ukończył szkołę w Królikowie koło Szubina. W 1918 roku został wcielony do armii niemieckiej i służył w Magdeburgu, gdzie doczekał końca wojny. Wrócił do domu do Chraplewa, gdzie mieszkał od 1907 roku. 1 stycznia 1919 roku ochotniczo wstąpił do oddziału powstańczego w Kcyni. Walczył pod Kcynią, Szubinem i Radwankami. Miał stopień kaprała. Po zakończeniu powstania pozostał w wojsku do grudnia 1921 roku. Następnie wrócił do Chraplewa i nadal wykonywał zawód kołodzieja. Wielokrotnie zmieniał miejsce zamieszkania: 1922 – Konary, powiat wągrowiecki, 1927 – Srebrnogóra, powiat zniński, 1938 – Żuraw, powiat lubiński, 1966 – Piątkowo, powiat poznański, gdzie zamieszkał u córki. Uchwałą Rady Państwa nr 0/959 z dnia 6 grudnia 1957 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 19 grudnia 1969 roku w Piątkowie i pochowany został na cmentarzu parafialnym św. Stanisław Kostki na Winiarach w Poznaniu.

◀ GRÓB WAWRZYNA KUDLIŃSKIEGO

Wiktor Kantorski

Urodził się 25 września 1899 roku w Bukowcu, powiat nowotomyski. Walczył pod Zbąszyniem i Leszmem. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1048 z dnia 17 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 10 maja 1982 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym św. Stanisława Kostki w Poznaniu, na osiedlu Bolesława Chrobrego.

◀ GRÓB WIKTORA KANTORSKIEGO

Władysław Kaczmarek

Urodził się 19 kwietnia 1900 roku w Gelsenkirchen (Niemcy). Mieszkał w Sobocie, z zawodu był rolnikiem. W powstaniu Wielkopolskim miał stopień starszego szeregowego. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20250. Prawdopodobnie zmarł w 1958 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym na osiedlu Bolesława Chrobrego w Poznaniu.

◀ GRÓB WŁADYSŁAWA KACZMARKA

POZNAŃ SMOCHOWICE

Józef Lehman
Stanisław Skrzypczak

Józef Lehmann

Urodził się 25 lutego 1904 roku w miejscowości Psarskie. Jako ochotnik zgłosił się do Straży Ludowej w Rokietnicy. Brał udział w rozbrajaniu żołnierzy niemieckich i kontrolowaniu linii kolejowej Poznań – Szamotuły na odcinku Ławica – Rokietnica. Od 10 stycznia 1919 roku pełnił służbę na stacji kolejowej w Gołęczewie jako łącznik. Uchwałą Rady Państwa nr 0/301 z dnia 3 kwietnia 1974 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

Zmarł 16 lipca 1983 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym w Smochowicach (Poznań).

Na podstawie informacji WTG „Gniazdo” umieszczonych na stronie powstancy-wielkopolscy.pl.

◀ GRÓB JÓZEFA LEHMANNNA

Stanisław Skrzypczak

Urodził się 26 kwietnia 1897 roku w Glinnie, powiat poznański. W Powstaniu Wielkopolskim był ochotnikiem i walczył na froncie północnym. Uchwałą Rady Państwa nr 0/975 z dnia 28 grudnia 1957 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 24 kwietnia 1981 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym przy ulicy Lubowskiej w Smochowicach (Poznań).

Na podstawie informacji WTG „Gniazdo” umieszczonych na stronie powstancy-wielkopolscy.pl.
Zob. też na sip.geopoz.pl/data/cmentarze/cmentarze.php.

◀ GRÓB STANISŁAWA SKRZYPCZAKA

POZNAŃ SOŁACZ

Andrzej Grott
Jan Sychała

Andrzej Grott

Urodził się 13 listopada 1885 roku w Kruszewie, powiat czarnkowsko-trzcianecki. Przed I wojną światową pracował w fabrykach na terenie Niemiec – w Westfalii. Po jej wybuchu był żołnierzem armii niemieckiej. Gdy rozpoczęło się Powstanie Wielkopolskie, w styczniu 1919 roku wstąpił do oddziału powstańczego w Lubaszcu. Uczestniczył w walkach pod Czarnkowem, Osuchem i Chodzieżą. Po powstaniu był pracownikiem PKP w Czarnkowie, Lubaszcu, Jędrzejowie, Ciężyniu i Poznaniu Strzeszynie. Pracował jako telegrafista i dyżurny ruchu. W czasie okupacji niemieckiej był robotnikiem torowym i pracował przy odbudowie zerwanych mostów w Obornikach i Rogoźnie. Po II wojnie światowej zamieszkał w Suchym Lesie i aż do emerytury pracował jako dyżurny ruchu na stacji Poznań Strzeszyn. Uchwałą Rady Państwa nr 0/3 z dnia 1 stycznia 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Andrzej Grott zmarł 12 czerwca 1967 roku i pochowany został na cmentarzu w Poznaniu, na Sołaczcu.

GROTT ANDRZEJ
Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB ANDRZEJA GROTTA
Fot. Ze zbiorów rodziny Grott

Jan Spychała

Urodził się 6 marca 1894 roku w Olbinie koło Rawicza. W okresie I wojny światowej służył w armii niemieckiej (został odznaczony Krzyżem Żelaznym II klasy). Po wybuchu Powstania Wielkopolskiego był jego uczestnikiem i walczył w rejonie Wrześni. Następnie brał udział w walkach wojny polsko-bolszewickiej. Służył w łączności, awansując 10 stycznia 1919 roku na starszego szeregowego, 30 maja 1919 roku na kaprała, 1 marca 1920 roku na plutonowego i 27 sierpnia 1920 roku na sierżanta. 23 stycznia 1939 roku był odznaczony Medalem Niepodległości za udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1053 z dnia 18 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Po zakończeniu służby wojskowej ukończył specjalistyczne kursy i pracował jako urzędnik gospodarczy. Od 1921 roku był administratorem majątku Skórzewskich w Kretkowie koło Żerkowa. Podczas II wojny światowej Niemiec, który przejął ten majątek, nie znał się na administracji i pozostawił Jana Spychałę na stanowisku zarządcy. Dzięki biegłej znajomości języka niemieckiego miał on dużą swobodę działania. Wykorzystywał ją również do pomocy rodzinie i znajomym, których zatrudniał w majątku jako pracowników rolnych, pod zmienionymi nazwiskami. Dzięki takiej postawie pomógł wielu ludziom. Po II wojnie światowej Jan Spychała ożenił się z Ireną Sęp-Szarzyńską. W 1948 roku wydzierżawił gospodarstwo rolne w Strzyżewie. Gdy zaczęło przynosić dochody, jego właściciel wypowiedział Spychałę umowę. Następnie wraz z rodziną zamieszkał w Pszczynie, gdzie podobnie jak w Strzyżewie, po wypracowaniu dobrych wyników właściciel gospodarstwa zrezygnował z dalszej dzierżawy. Kolejnymi miejscami zamieszkania były Lednogóra i Chłudowo. W Chłudowie Jan Spychała był bardzo ceniony przez miejscowych rolników, często im pomagał, znał się na leczeniu zwierząt. Ponadto miał umowę z wojskiem na koszenie trawy na pobliskim poligonie oraz jeździł do Biedruska po zlewki kuchenne dla świń. Ciężka praca i pogarszający się stan zdrowia żony skłoniły Jana Spychałę do rezygnacji z dzierżawy gospodarstwa w Chłudowie. W 1958 roku kupił w Suchym Lesie dom z resztówką gospodarstwa rolnego. W 1960 roku w czasie orki terenu po rozebranej stodole doszło do tragicznego wypadku (pług trafił na resztki fundamentów i odbijając się gwałtownie chwytami ugodził Jana Spychałę w brzuch). W konsekwencji tego zdarzenia 21 maja 1960 roku poszkodowany zmarł w szpitalu w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu sołackim przy ulicy Lutyckiej.

◀ GRÓB JANA SPYCHAŁY

ROKIETNICA

Szczepan Zastróżny

Szczepan Zastróżny

Urodził się 21 grudnia 1896 roku w Łagiewnikach, powiat poznański. W powstaniu wielkopolskim był ochotnikiem i walczył w szeregach kompanii obornickiej pod Perzynami. Po powstaniu służył w wojsku polskim do 4 grudnia 1920 roku. Uchwałą Rady Państwa nr 04.03-0.301 z dnia 3 kwietnia 1974 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 18 grudnia 1981 roku w Rokietnicy i spoczywa na tamtejszym cmentarzu parafialnym.

◀ GRÓB SZCZEPANA ZASTRÓŻNEGO

SOBOTA

Czesław i Stefan Borysiak

Franciszek Lisiecki

Ignacy Marciniak

Józef Fabiś

Józef Frydrychowicz

Józef Lissowski

Józef Peda

Józef Szynalski

Kazimierz Macioszek

Michał Andrzejeszczak

Michał Kokot

Wojciech Heppner

Wojciech Wojtkowiak

Zygmunt Kostański

Czesław Borysiak

Urodził się 13 lipca 1898 roku w Żydowie, powiat poznański. Był uczestnikiem Powstania Wielkopolskiego i powstania warszawskiego. Zmarł 25 lutego 1963 roku i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Sobocie.

Stefan Borysiak

Urodził się 2 września 1900 roku w Żydowie, powiat poznański. W Powstaniu Wielkopolskim brał udział w walkach ulicznych na terenie Poznania oraz pod Szubinem i Wieleniem nad Notecią. Służył w 15. Pułku Ułanów Wielkopolskich w stopniu podporucznika. W czasie II wojny światowej uczestniczył w powstaniu warszawskim. Był odznaczony Odznaką Grunwaldzką i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Uchwałą Rady Państwa nr 0/764 z dnia 22 grudnia 1966 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 7 lutego 1992 roku i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Sobocie.

◀ GRÓB CZESŁAWA I STEFANA BORYSIAKÓW

Franciszek Lisiecki

Urodził się 20 lutego 1898 roku w Pomarzanowicach, powiat poznański. Jego rodzice, Pelagia i Józef, byli pracownikami majątku Maksymiliana Jackowskiego. W 1899 roku Lisieccy przeprowadzili się do Wronczyna, w którym Franciszek spędził dzieciństwo i ukończył szkołę powszechną. W 1916 roku został powołany do armii niemieckiej. Przydzielono go do ciężkiej artylerii. Po sześciotygodniowym przeszkoleniu w miejscowości Sprottau, w czerwcu 1916 roku przeniesiony został na front zachodni, do Francji, gdzie walczył pod Verdun. Po kapitulacji Niemiec, korzystając z wrzenia rewolucyjnego, zdezerterował i wrócił do Wronczyna. W Powstaniu Wielkopolskim walczył o Inowrocław, Kcynię i Nakło. Po jego zakończeniu został przydzielony do 14. Pułku Artylerii Polowej w Poznaniu. 20 lutego 1921 roku zakończył służbę wojskową. W poszukiwaniu pracy zatrudnił się w majątku Ignacego Łaszczyńskiego w Sulisławicach pod Kaliszem. Tam też Franciszek Lisiecki ożenił się ze Stanisławą Paluszczak. Mieli trzy córki: Teresę (1929–2014), Helenę (1931–2014) i Stanisławę (1939–1982). Po II wojnie światowej rodzina Lisieckich powróciła do Wronczyna. W 1957 roku Helena Lisiecka poślubiła Franciszka Wojtalaka. W 1960 roku Wojtalakowie z Lisieckimi przeprowadzili się z Wronczyna do Złotnik w gminie Piątkowo (od 1973 roku gmina Suchy Las). Uchwałą Rady Państwa nr 0/149 z dnia 19 lipca 1960 roku Franciszek Lisiecki odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Ponadto za udział i waleczność w Powstaniu Wielkopolskim został odznaczony Krzyżem Rady Ludowej Miasta Poznania „Za Waleczność”. 3 grudnia 1971 roku zmarł i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Sobocie.

LISIECKI FRANCISZEK
Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

Ignacy Marciniak

Urodził się 12 czerwca 1890 roku w miejscowości Psarskie. Mieszkał w Gołęczewie i był rolnikiem. W Powstaniu Wielkopolskim miał stopień kaprała. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20256.

◀ GRÓB IGNACEGO MARCINIAKA

Józef Fabiś

Urodził się 20 lutego 1894 roku w miejscowości Psarskie. W Powstaniu Wielkopolskim miał stopień starszego szeregowego. W okresie międzywojennym mieszkał w Gołęczewie i pracował na kolei jako starszy torowy. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20267.

◀ GRÓB JÓZEFA FABIŚA

Józef Frydrychowicz

Urodził się 18 marca 1882 roku w Wilczu. Mieszkał w Sobocie. Uczestniczył w Powstaniu Wielkopolskim, lecz nie udało się ustalić, gdzie walczył. Przypuszczalnie był również uczestnikiem wojny polsko-bolszewickiej z lat 1919 – 1921. Gdy wybuchła II wojna światowa był kapitanem rezerwy w 14. Pułku Artylerii Polowej. Dostał się do niewoli i jego dalsze losy są nieznane.

Na ścianie kościoła w Sobocie jest wmurowana tablica z informacją, że Józef Frydrychowicz jest jego patronem.

◀ TABLICA UPAMIĘTNIAJĄCA
JÓZEFA FRYDRYCHOWICZA NA ŚCIANIE
KOŚCIOŁA W SOBOCIE

Józef Lissowski

Urodził się 14 marca 1895 roku w Buku, powiat poznański. W maju 1915 roku wcielony został do armii niemieckiej i po sześciotygodniowym przeszkoleniu w Altenburgu skierowano go na front zachodni, do Francji. Walczył pod Verdun i Cambrai. 27 grudnia 1918 roku powrócił do rodziny w Poznaniu i wstąpił do tajnej organizacji na Garbarach. Z Poznania wyjechał z kompanią poznańską na front pod Zbąszyń. Brał udział w walkach o Kopanicę, Nową Wieś, Grojce i Chobienice oraz w bitwach pod Radwankami, o Babimost i Zbąszyń. Po powstaniu został w wojsku jako zawodowy podoficer w 3. Pułku Lotniczym na Ławicy, gdzie był kreślącym map. W 1925 roku został przeniesiony do 6. Pułku Lotniczego we Lwowie. W 1928 roku z powodów zdrowotnych zakończył służbę wojskową. W sierpniu 1939 roku został zmobilizowany i przydzielony do sztabu Armii „Poznań”. 16 września 1939 roku pod Radomiem dostał się do niewoli niemieckiej. Po zwolnieniu zamieszkał w Pawłowicach. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował w Biedrusku jako malarz. Józefa Lissowskiego odznaczono Krzyżem Walecznych. Uchwałą Rady Państwa nr 0/149 z dnia 19 lipca 1960 roku został też odznaczony Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 8 stycznia 1960 roku i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Sobocie.

LISSOWSKI JÓZEF

Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB JÓZEFA LISSOWSKIEGO ▲

Józef Peda

Urodził się 12 października 1900 roku w Glinienku, powiat poznański. Od stycznia 1919 roku uczestniczył w Powstaniu Wielkopolskim, rozbrajając Niemców pełniących służbę na poligonie Biedrusko. Następnie sam pełnił tam służbę wartowniczą do 20 lutego 1919 roku. Później służył w 7. Batalionie Saperów w Poznaniu. Uzyskał stopień plutonowego. W 1945 roku, z ramienia wójtostwa w Piątkowie, strzegł majątku poniemieckiego we wsiach Chojnica i Okolewo. Z polecenia wydziału rolnictwa Wojewódzkiej Rady Narodowej sprawował opiekę nad budynkami wojskowymi w Biedrusku. W latach 1950–1954 był radnym powiatowym w Poznaniu. W 1960 roku wybrano go do Gromadzkiej Rady Narodowej w Chludowie. Był mieszkańcem Gołęczewa i prezesem tamtejszego Kółka Rolniczego. Uchwałą Rady Państwa nr 0/950 z dnia 30 lipca 1964 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. W 1968 roku odznaczono go Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 7 listopada 1989 roku w Gołęczewie i pochowany został na cmentarzu w Sobocie.

◀ GRÓB JÓZEFA PEDY

Józef Szynalski

Urodził się 1 lipca 1893 roku w Boręcinkach, powiat krotoszyński. Brał udział w walkach o Zbąszyń i Nową Wieś. Uchwałą Rady Państwa nr 0/149 z dnia 19 lipca 1960 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 3 maja 1960 roku w Gołęczewie i pochowany został na cmentarzu w Sobocie.

◀ GRÓB JÓZEFA SZYNALSKIEGO

Kazimierz Macioszek

Urodził się 23 lutego 1900 roku w Gnieźnie. Był mieszkańcem Gołęczewa, z zawodu ślusarzem. W Powstaniu Wielkopolskim walczył w stopniu kaprała. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20257.

◀ GRÓB KAZIMIERZA MACIOSZKA

Michał Andrzejeszczak

Urodził się 1 września 1892 roku w Sobocie, powiat poznański. Po ukończeniu szkoły podstawowej, z powodu trudnej sytuacji bytowej rodziny, podjął pracę w cegielni. W 1912 roku został wcielony do armii niemieckiej, w której służył całą I wojnę światową. Walczył na froncie zachodnim, we Francji. Po zakończeniu wojny uczestniczył w Powstaniu Wielkopolskim, walcząc na terenie Poznania. Po śmierci ojca, w 1922 roku, przejął po nim gospodarstwo rolne w Sobocie. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Golęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20268. W czasie II wojny światowej, z narażeniem życia, przechowywał sztandar Koła Powstańców Wielkopolskich z Soboty, Golęczewa i Zielątkowa. 5 lutego 1967 roku został on przekazany Szkole Podstawowej w Suchym Lesie. Później, z racji dużej wartości historycznej, sztandar oddano do zbiorów Muzeum Wojskowego w Poznaniu. Michał Andrzejeszczak zmarł 20 lipca 1975 roku i pochowany został na cmentarzu parafialnym w Sobocie.

◀ GRÓB MICHAŁA ANDRZEJESZCZAKA

Michał Kokot

Urodził się 10 września 1897 roku w Lulinie, powiat obornicki. W Powstaniu Wielkopolskim miał stopień szeregowego. Mieszkał w Bytkowie, gdzie był rolnikiem. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20260.

◀ GRÓB MICHAŁA KOKOTA

Wojciech Heppner

Urodził się 2 kwietnia 1879 roku w Miałach koło Czarnkowa. Z zawodu był kołodziejem i mieszkał w Gołęczewie. W Powstaniu Wielkopolskim walczył od 7 stycznia 1919 roku w szeregach kompanii wronieckiej na odcinkach Miały – Marylin – Piłka. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20263. W 1939 roku, w okresie okupacji hitlerowskiej, był więziony i torturowany. W wyniku tego ciężko zachorował i w czerwcu 1940 roku został zwolniony z więzienia. Po powrocie do domu, 14 lipca 1940 roku zmarł. Uchwałą Rady Państwa nr 0/12 z dnia 26 stycznia 1959 roku pośmiertnie odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

◀ GRÓB WOJCIECHA HEPPNERA

Wojciech Wojtkowiak

Urodził się 18 kwietnia 1898 roku w Nowym Gołębinie, powiat kościański. Mieszkał w Gołęczewie, był robotnikiem. W Powstaniu Wielkopolskim walczył w stopniu kaprała. Do Związku Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej, Koło Gołęczewo, wstąpił 13 września 1936 roku. W ewidencji związku figuruje pod numerem 20251.

◀ GRÓB WOJCIECHA WOJTKOWIAKA

Zygmunt Kostański

Urodził się 10 marca 1893 roku w Kielczewie. W Powstaniu Wielkopolskim walczył na froncie południowo-zachodnim, pod Kościanem, Osieczną, Leszmem i Rawiczem. Uchwałą Rady Państwa nr 0/954 z dnia 30 lipca 1964 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańcym. Zmarł 17 czerwca 1971 roku i pochowany został na cmentarzu w Sobocie.

KOSTANSKI ZYGMUNT
Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

◀ GRÓB ZYGMUNTA KOSTAŃSKIEGO ▶

SUCHY LAS

ul. Borówkowa

Stefan Grabarek
Paweł Draber
Bronisław Sołtysiak

Stefan Grabarek

Urodził się 10 grudnia 1900 roku w Gnieźnie. W powstaniu uczestniczył od 26 grudnia 1918 roku do lutego 1919 roku. Brał udział w zdobywaniu koszar w Gnieźnie, a następnie walczył pod Zdziechową, Szubinem, Rynarzewem i Nakłem.

Uchwałą Rady Państwa nr 8.29-0.353 z dnia 29 sierpnia 1968 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

Zmarł 2 lutego 1969 roku we Wrześni.

Fotografia z nagrobka Stefana Grabarka

Paweł Draber

Urodził się 4 czerwca 1886 roku w Poznaniu. Zmarł 9 listopada 1975 roku. Do Powstania Wielkopolskiego przystąpił na ochotnika. Walczył w szeregach Gołanieckiej Kompanii Powstańczej od 29 grudnia 1918 roku do 31 marca 1919 roku. Był uczestnikiem walk o Kcynię, w trakcie których zajął i obsadził polską załogą tamtejszy dworzec kolejowy. Po zakończeniu powstania pozostał w wojsku. W trakcie służby awansował do stopnia starszego sierżanta. W późniejszym okresie (podobnie jak wielu powstańców) mianowany został podporucznikiem.

Uchwałą Rady Państwa 12.06-0.956 z dnia 6 grudnia 1957 roku, odznaczony Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym.

◀ GRÓB PAWŁA DRABERA

Bronisław Sołtysiak

W aktach Gminnego Koła ZBoWiD w Suchym Lesie zachowało się jego imię i nazwisko oraz fotografia. Brak innych danych.

BRONISŁAW SOŁTYSIAK
Fot. Archiwum Gminnego Koła ZBoWiD
w Suchym Lesie

ŻYDOWO

Andrzej Dukat
Jan Chudziński
Stefan Herman
Józef Gumny

Andrzej Dukat

Andrzej Dukat urodził się w 1882 roku w Żydowie. Miał stopień wojskowy kaprała artylerii. W czasie II wojny światowej był więźniem obozu Mauthausen. Zmarł w 1947 roku w Żydowie i spoczywa na cmentarzu parafialnym.

◀ GRÓB ANDRZEJA DUKATA

Jan Chudziński

Urodził się 28 maja 1894 roku w Suchym Lesie. Z zawodu był szewcem. W Powstaniu Wielkopolskim walczył pod Żninem, Kościanem i Leszkiem. Później uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej, walcząc o Kijów i w bitwie warszawskiej. W 1925 roku zamieszkał w Zielątkowie. Nie należał do ZBoWiD-u. Zmarł 10 lutego 1969 roku w Zielątkowie i pochowany został na cmentarzu w Żydowie.

◀ GRÓB JANA CHUDZIŃSKIEGO

Stefan Herman

Urodził się 31 lipca 1883 roku w miejscowości Chrusty, powiat szamotulski. Był mieszkańcem Zielątkowa. W Powstaniu Wielkopolskim walczył od 2 stycznia do 4 kwietnia 1919 roku w kompanii ludomsko-obornickiej. W 1936 roku był członkiem Związku Powstańców Wielkopolskich, Koło Chłudowo. Uchwałą Rady Państwa nr 0/1048 z dnia 17 grudnia 1958 roku odznaczony został Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł 8 stycznia 1963 roku i spoczywa na cmentarzu parafialnym w Żydowie.

◀ GRÓB STEFANA HERMANA

Józef Gumny

◀ GRÓB JÓZEFA GUMNEGO

INNE CMENTARZE

Jan Teska z Chojnicy – Cmentarz w Bydgoszczy

Jan Teska

Urodził się 16 lipca 1876 roku w Chojnicy koło Poznania. Był synem Antoniego – rolnika i Antoniny z Gołaskich. Jego żoną była Wincentyna z Winiewiczów, z którą miał syna Lecha (również redaktora i działacza Chrześcijańskiej Demokracji).

W 1900 roku rozpoczął pracę w redakcji poznańskiego „Orędownika”. Pisywał wtedy artykuły do poznańskiej „Pracy”, a następnie objął redakcję „Gazety Polskiej” w Kościanie. Po kilku miesiącach przeniósł się do Gniezna i do 1907 roku redagował dziennik „Lech. Gazeta Gnieźnieńska”. 1 listopada 1907 roku przeniósł się do Bydgoszczy, w której założył „Dziennik Bydgoski”. Była to najważniejsza polska gazeta w czasie rządów niemieckich w Bydgoszczy. Działania Jana Teski jako redaktora i autora tekstów, miały na celu utrzymanie ducha polskości wśród mieszkańców Bydgoszczy i jej okolic. Poza pracą dziennikarza, był zaangażowany w działalność Towarzystwa Przemysłowego, Towarzystwa Czytelni Ludowych i Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”.

Za narodową i patriotyczną działalność stawał kilkakrotnie przed sądami niemieckimi, płacił kary grzywny oraz odsiadywał kary więzienia.

Gdy wybuchła I wojna światowa został wcielony do armii niemieckiej. Walczył na froncie zachodnim jako piechur liniowy, a następnie jako starszy szeregowiec sanitarny. Po wybuchu rewolucji w Niemczech, w listopadzie 1918 roku, powrócił do Bydgoszczy.

Jan Teska był delegatem na Polski Sejm Dzielnicowy w Poznaniu. Po wybuchu powstania wielkopolskiego, współorganizował przeprawy ochotników do oddziałów powstańczych na froncie północnym w okolicach Bydgoszczy. W 1920 roku był w składzie polskiej delegacji przejmującej Bydgoszcz z rąk niemieckich.

W okresie międzywojennym Jan Teska pozostał w Bydgoszczy, będąc redaktorem naczelnym „Dziennika Bydgoskiego”. W tym okresie, gazeta ta była czołowym organem Chrześcijańskiej Demokracji na tych terenach i jedną z największych w skali kraju.

Po wybuchu II wojny światowej był poszukiwany przez Niemców. Opuścił Bydgoszcz i ukrywał się w Warszawie

pod nazwiskiem Józef Topolski. Należał do ruchu oporu, uczestniczył w powstaniu warszawskim – był członkiem zespołu programowego radia „Błyskawica”. Po upadku powstania trafił do obozu w Pruszkowie.

Zmarł 24 marca 1945 roku w Trojanowie pod Sochaczewem. Po ekshumacji zwłok, w maju 1945 roku, pochowano go na cmentarzu nowofarnym w Bydgoszczy.

Jan Teska należał do czołowych działaczy chadeckich w Bydgoszczy, w Poznańskim i na Pomorzu. Dla upamiętnienia, jego imieniem i nazwiskiem nazwano jedną z ulic w Bydgoszczy.

Zobacz biogram Jana Teski autorstwa Pawła Andersa, w: *Encyklopedia Powstania Wielkopolskiego 1918 – 1919*, pod redakcją Janusza Karwata i Marka Rezlera, Poznań 2018, s.368. Zdjęcie Jana Teski i jego grobu pochodzi z zasobów Wikipedii i Internetu.

JAN TESKA
Źródło: Internet

◀ GRÓB JANA TESKI (Źródło: Wikipedia)